

มหัศจรรย์สามดี สู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัย

สรุปประสบการณ์และบทเรียนการทำงาน

ภาคกลางและภาคใต้

ดำเนินการโดย : กลุ่มwearehappy องค์การสาธารณประโยชน์

สนับสนุนโดย : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

มหัศจรรย์สามดี สู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัย สรุปประสบการณ์และบทเรียนการทำงาน ภาคกลางและภาคใต้

พิมพ์ครั้งที่ 1 : 2564

ผู้เขียน : สิรินุช วงศ์สกุล

กองบรรณาธิการ

สำรวจธร นาวาผล

สายใจ คงทน

สุวัฒนา เงินสองสี

กาญจนา แก้วเรือง

คณะทำงาน

กลุ่มwearehappy องค์การสาธารณประโยชน์ 209/265 ม.บุศรินทร์

ถ.บ้านกล้วย-ไทรน้อย ต.พิมลราช อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี 11110

www.wearehappy.in.th , E-mail : wearehappyhome@gmail.com

ผู้สนับสนุน

สำนัก 11 สำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)

อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ เลขที่ 99/8 ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ

เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์ 02-343-1500 www.thaihealth.or.th

ข้อมูลเพิ่มเติม

Fan page มหัศจรรย์สื่อสร้างสรรค์ www.facebook.com/mediaforpreschool/

Youtube มหัศจรรย์สื่อสร้างสรรค์ www.youtube.com/มหัศจรรย์สื่อสร้างสรรค์

Website : มหัศจรรย์สื่อสร้างสรรค์ www.3deeforall.org/

ออกแบบรูปเล่ม : กมลรัตน์ อุ่อธณ

ภาพประกอบ : กลุ่มwearehappy องค์การสาธารณประโยชน์

พิมพ์ที่ : บริษัท ออฟเซ็ท พลัส จำกัด

คำนำ

เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม สัมผัส สังเกต และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง เด็กเล็กชอบเลียนแบบ เด็กจะเก็บรับภาพประทับใจทุกอย่างไว้อย่างกระตือรือร้นและเลียนแบบตามนั้น เด็กสามารถเลียนแบบผู้คนรอบตัว เด็กสามารถเรียนรู้จากสื่อได้ด้วย การเลียนแบบซึ่งเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญของเด็กในระดับปฐมวัย ช่วงเริ่มต้นวัย 2-6 ปี ถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งเรื่องการพัฒนาการทางอารมณ์ พัฒนาด้านทักษะการรับรู้ทางด้านสมองระบบประสาทต่างๆ ซึ่งการจัดกระบวนการการเรียนรู้ในวัยนี้จึงถือว่ามีความสำคัญ

การให้ความสำคัญกับสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่าน“**สื่อสร้างสรรค์**” ตามแนวทาง 3 ดี (สื่อดี พื้นที่ดี และภูมิดี) กับกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่เด็กในระดับปฐมวัย โดยผ่านการบูรณาการร่วมกัน ของครู ครอบครัว และชุมชน ร่วมกันเป็นระบบนิเวศการพัฒนาเด็ก ที่ร่วมกันดูแล พัฒนา สร้างสรรค์ กระบวนการเรียนรู้ หล่อหลอมให้ได้ๆ เติบโตเป็นพลเมืองเด็กที่มีสุขภาวะดีครบทุกด้านและเติบโตเป็นพลเมืองดีของสังคม มีคุณสมบัติพึงประสงค์ มีทักษะชีวิตโดยใช้กระบวนการสื่อ กิจกรรม และพื้นที่สร้างสรรค์

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1 บทนำ	8
ส่วนที่ 2 บทที่หนึ่ง	18
สรุปบทเรียนและประสบการณ์การทำงาน โครงการบูรณาการ มหัศจรรย์ 3 ดีสู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัย พื้นที่ภาคกลาง	
โครงการการสื่อสารสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้	20
เด็กปฐมวัยจากศูนย์ฯสู่บ้านและชุมชน” จังหวัดเพชรบุรี	
โครงการบ้านเขตเมืองบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี” สมุทรสงคราม	34
ส่วนที่ 3 บทที่สอง	42
สรุปบทเรียนและประสบการณ์การทำงานโครงการบูรณาการ มหัศจรรย์ 3 ดีสู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัย พื้นที่ภาคใต้	
โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย	44
เพื่อเด็กปฐมวัยบ้านควน ตำบลพร่อน อำเภอเมืองจังหวัดยะลา	
ครอบครัวตรีมิตร บ้านรัก สร้างสุขสู่ชุมชน	56
กิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์บูรณาการ 3 ดี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	64
บ้านกาเต๊ะ จ.สตูล	
สานรักครอบครัวมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชน บ้านจือแรง	73
หมู่ที่ 5 ตำบลตะมะยูง อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 4 บทที่สาม	82
บทเรียนและข้อค้นพบสำคัญ	
บทเรียนการบูรณาการสามดีสู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัย	83
ข้อค้นพบสำคัญจากการดำเนินงาน	86
ส่วนที่ 5 บทที่สี่	88
บทสังเคราะห์การบูรณาการสามดีสู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย และข้อเสนอแนะ	
การสร้างมหัศจรรย์สามดีในชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย	90
ข้อเสนอแนะและแนวทางในการต่อยอดขยายผล	97
ภาคผนวก	98

บทนำ

โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัย เป็นโครงการที่สืบเนื่องจากโครงการมหัศจรรย์สื่อสร้างสรรค์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีเป้าหมายที่สำคัญคือทุกภาคส่วนในชุมชนมีส่วนร่วมส่งเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัยด้วยแนวคิดสามดี พื้นที่ดี สื่อดี ภูมิดี การดำเนินงานที่ผ่านมาในปี 2563 ได้มีการพัฒนากลไกเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในชุมชนในพื้นที่ปฏิบัติการชุมชนสามดี ใน 15 ชุมชน ในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง และภาคใต้ โดยเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครอบคลุมชุมชน องค์การ/หน่วยงานในชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและนักวิชาการ ในการออกแบบพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กในชุมชนและในครอบครัว โดยมีแกนนำครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ปฏิบัติการของโครงการเป็นตัวเชื่อมประสานการทำงานส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยร่วมกัน เพื่อพัฒนาให้เด็กเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 7 ด้าน

1. **อารมณ์** : ควบคุมอารมณ์ได้ไม่ใช้ความรุนแรงมีความเมตตา
2. **ความสัมพันธ์** : ความรู้จักผูกพัน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
3. **สติปัญญา** : ทักษะในการแก้ปัญหาพึ่งตนเอง แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์
4. **วินัย** : มีความรับผิดชอบ รู้จักผูกมัด

5.รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือผู้อื่น

6.ความฉลาดรู้ทางด้านสุขภาพ ด้านอาหารและโภชนาการ

7.ความฉลาดรู้ด้านกิจกรรมทางกาย

จากแนวคิดในการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ว่า การเรียนรู้ของเด็กไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังอยู่นอกห้องเรียนด้วย ดังนั้นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ผ่านสื่อ ผ่านกิจกรรมที่สร้างสรรค์และมีพื้นที่การเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก การให้เด็กได้สัมผัสและเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงย่อมเป็นการเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็กได้อย่างสมวัย มีทักษะที่ดีทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งนอกเหนือจากครูและคุณดูแลเด็กในระดับปฐมวัยที่มีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยตรงให้กับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้ว

ในส่วนของผู้ปกครองและชุมชนเอง ก็มีส่วนสำคัญที่สามารถร่วมกันในการจัดกระบวนการการเรียนรู้และสร้างพื้นที่การเรียนรู้ให้กับเด็กได้เช่นกัน โดยมองว่าหากต้องการเห็นเด็กมีพัฒนาการที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี ต้องมีการจับมือร่วมกันจากครอบครัว ชุมชนและฝ่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันเป็นกลไกในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเด็กปฐมวัยในชุมชน ด้วยเหตุนี้โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดีสู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัย จึงมีเป้าหมายร่วมกันที่สำคัญคือ

1.เกิดการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด 3 ดี (สื่อดี พื้นที่ดี ภูมิดี) กับสาระการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมไปถึงการจัดสภาพแวดล้อมแบบสามดีในครอบครัวและชุมชน ทำให้เด็กมีสุขภาวะดีครบทุกด้าน

2.เกิดต้นแบบของชุมชน ครอบครัว ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่พัฒนาเด็กด้วยการใช้แนวคิดสื่อสร้างสรรค์ในการพัฒนาเด็ก

ทั้งนี้จากการดำเนินการในพื้นที่ปฏิบัติการชุมชนสามดีในปี 63-64 ที่ผ่านมา ทุกพื้นที่ได้มีการดำเนินงานตามแผนโครงการที่วางไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว และเกิดผลสำเร็จที่สำคัญในหลายด้านทั้งในส่วนของกลไกความร่วมมือในพื้นที่ การเกิดพื้นที่สร้างสรรค์พื้นที่สามดีในระดับครอบครัว และชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมสร้างสรรค์ในชุมชน ซึ่งส่งผลให้เด็กปฐมวัยในพื้นที่ได้มีพื้นที่ในการเล่น มีสื่อที่ดี มีการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัย ทำให้คนในชุมชนและครอบครัวเกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในฐานะที่เป็นลูกหลานของคนในชุมชน และยังสามารถขยายผลต่อยอดแนวคิดสามดีไปยังสถานศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงส่วนปกครองท้องถิ่นที่ผู้บริหารเห็นความสำคัญและร่วมสนับสนุนในการดำเนินงาน เกิดการนำรูปแบบและแนวคิดการบูรณาการสามดีสู่ชุมชนในโครงการเป็นส่วนหนึ่งของแผนการพัฒนาเด็กในแผนของท้องถิ่นและกองการศึกษา

กลไกการทำงานและการปฏิบัติการพัฒนาเด็กปฐมวัยในชุมชนในพื้นที่ปฏิบัติการชุมชนสามดี ถือเป็นส่วนหนึ่งของการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดีสู่ชุมชน ที่นำแนวคิด 3 ดีมาปรับใช้ในการดำเนินงาน ร่วมกับการประสานความร่วมมือจากพื้นที่ ชุมชนในการทำงานเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หากมีการสังเคราะห์และถอดบทเรียนการทำงาน แนวคิด กลไกและกระบวนการทำงานในพื้นที่ เพื่อนำมาเผยแพร่ให้พื้นที่อื่น ๆ นำไปใช้หรือต่อยอดในการทำงานกับเด็กปฐมวัยจะเป็นประโยชน์อย่างมาก จึงได้มีการดำเนินการจัดทำเอกสารการถอดบทเรียนและประสบการณ์การทำงานในโครงการบูรณาการ

มหัทศวรรษ 3 ดีสู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัย โดยมีการถอดบทเรียนการทำงาน
ใน 2 ภาค คือ พื้นที่ภาคกลาง ที่มีพื้นที่ปฏิบัติการ 2 พื้นที่ ใน 2 จังหวัด และ
พื้นที่ภาคใต้ ที่มีพื้นที่ปฏิบัติการจำนวน 4 พื้นที่ ใน 3 จังหวัด

พื้นที่การถอดบทเรียน

ภาคกลาง มีพื้นที่ปฏิบัติการทั้งหมด 2 พื้นที่ ประกอบด้วย

- 1.โครงการการสื่อสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เด็กปฐมวัย
จากศูนย์ฯสู่บ้านและชุมชน จังหวัดเพชรบุรี
- 2.โครงการบ้านเขตเมืองบูรณาการมหัทศวรรษ 3 ดี
จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาคใต้ มีพื้นที่ปฏิบัติการทั้งหมด 4 พื้นที่ ประกอบด้วย

- 1.โครงการพื้นที่สร้างสรรค์บูรณาการ 3 ดี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
บ้านกาเด๊ะ จังหวัดสตูล
- 2.โครงการสานรักครอบครัวมหัทศวรรษ 3 ดี สู่ชุมชน ตำบลตะมะเยื้อง
อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส
- 3.โครงการครอบครัวดีมีมิตร ปันรัก สร้างสุขสู่ชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กตรีมิตร ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
- 4.โครงการบูรณาการมหัทศวรรษ 3 ดี สู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัย
บ้านควน ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

กรอบการถอดบทเรียน 3 ดี พื้นที่ดี สื่อดี ภูมิดี
การบูรณาการงาน 3 ดีสู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย

พื้นที่ดี (พื้นที่สร้างสรรค์)

พื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย	ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	มีการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นพื้นที่เล่นพื้นที่เรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย เช่น มุมอ่านหนังสือ , ลานเล่น , พื้นที่กิจกรรมสำหรับเด็ก ครอบครัว ชุมชน
ครอบครัว 3 ดี / ห้องเรียนพ่อแม่	ครอบครัว 3 ดี มีการจัดสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามแนวคิด 3 ดี หรือมีการจัดพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก เช่น พื้นที่เล่น , มุมการอ่าน , แปลงปลูกผัก มุมสร้างเสริมประสบการณ์ , มุมทราย , มุมน้ำ

พื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย	ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น
ชุมชน 3 ดี	พื้นที่สร้างสรรค์ในชุมชน เป็นพื้นที่ เล่น พื้นที่การเรียนรู้ ลานเล่นและพื้นที่ กิจกรรมร่วมระหว่างเด็ก ครอบครัว ชุมชน

สื่อดี (สื่อสร้างสรรค์ กิจกรรมสร้างสรรค์)

พื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย	ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น
พ่อแม่	<ol style="list-style-type: none"> 1.มีแนวคิดเรื่องสื่อดี การผลิตสื่อ สร้างสรรค์สำหรับเด็ก การผลิตสื่อและของ- เล่นจากวัสดุใกล้ตัวหรือวัสดุจากธรรมชาติ 2.การจัดกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาการ สำหรับเด็ก เช่น การอ่านนิทานให้ลูกฟัง , กิจกรรมปลูกผัก , การทำสื่อของเล่นร่วมกัน 3.มีหนังสือ/นิทานสำหรับเด็กในบ้าน

พื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย	ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น
ครู	มีสื่อสร้างสรรค์และกิจกรรมการ เรียนรู้ที่เสริมสร้างพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่หลากหลาย ที่ใช้เป็นส่วนหนึ่งในการจัด ประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยทั้งใน ศูนย์และส่งมอบให้กับครอบครัว - ชุมชน นำไปใช้
เด็ก	<ol style="list-style-type: none"> 1.การใช้สื่อ อย่างสร้างสรรค์ 2.มีกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่เล่น ภายในบ้านและชุมชน
ชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1.การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เสริม สร้างพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชนในชุมชนในพื้นที่สร้างสรรค์ของชุมชน 2.กิจกรรมสร้างสรรค์เคลื่อนที่ 3.มีหนังสือ/นิทานสำหรับเด็กในพื้นที่ สร้างสรรค์ของชุมชน

ภูมิทัศน์ (ภูมิความรู้เท่าทันสื่อ ภูมิปัญญา)

พื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย	ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น
พ่อแม่	<p>1. มีกระบวนการกิจกรรมลดการใช้สื่อออนไลน์ การนำภูมิปัญญาภูมิปัญญาปฏิบัติในบ้าน เช่น กฎ/กติกาในการเล่นโทรศัพท์มือถือ</p> <p>2. มีการสร้างข้อตกลงร่วมกับเด็กในการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ งดขนมกรุบกรอบ , การคัดแยกขยะ</p>
ครู	<p>1. มีการนำแนวคิดสามดีมาประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในทุกด้าน และมีการไปทดลองในศูนย์</p> <p>2. มีกระบวนการติดตามประเมินผลพัฒนาการของเด็กกับผู้ปกครอง</p>
เด็ก	ลดอัตราการเล่นโทรศัพท์ของเด็กและลดอัตราการเล่นเกมของเยาวชนผ่านการทำกิจกรรมในลานเล่นและกิจกรรมในครอบครัว

การบูรณาการสามดี

พื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย	ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น
คณะทำงานบูรณาการสามดีเพื่อเด็กปฐมวัย	<p>1. เกิดกลไกคณะทำงานบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย ที่มีองค์ประกอบจาก ฝ่ายบริหาร/ท้องถิ่น ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายครอบครัวและชุมชน</p> <p>2. แผนการส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่</p> <p>3. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กเยาวชน และการผลิตสื่อสร้างสรรค์/สื่อเพื่อการเรียนรู้ บนฐานต้นทุนภูมิปัญญา ทรัพยากรในชุมชน/ท้องถิ่น</p>

บทที่หนึ่ง

สรุปบทเรียนและประสบการณ์การทำงาน โครงการบูรณาการมหัตศวรรษย์ 3 ดีสู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัยพื้นที่ภาคกลาง

บทที่ 1

สรุปบทเรียนและประสบการณ์การทำงาน
โครงการบูรณาการมหัตศวรรษย์ 3 ดีสู่ชุมชน
เพื่อเด็กปฐมวัยพื้นที่ภาคกลาง

โครงการบูรณาการมหัตศวรรษย์สามดีสู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัย
พื้นที่ภาคกลาง มีการดำเนินงานในพื้นที่จำนวน 2 โครงการ ใน
2 พื้นที่ 2 จังหวัด ประกอบด้วย

- 1.โครงการบูรณาการมหัตศวรรษย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย
โครงการสื่อสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เด็กปฐมวัยจากศูนย์สู่บ้าน
และชุมชน จังหวัดเพชรบุรี
- 2.โครงการบูรณาการมหัตศวรรษย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย
โครงการบ้านเขตเมืองบูรณาการมหัตศวรรษย์ 3 ดี จังหวัดสมุทรสงคราม

1.โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย โครงการสื่อสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เด็กปฐมวัย “จากศูนย์ฯ สู่บ้านและชุมชน” จังหวัดเพชรบุรี

จุดประกายการพัฒนาโครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะปี่ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความดูแลจำนวน 3 ศูนย์ มีจำนวนเด็กปฐมวัยที่เข้ามารับการอบรมเลี้ยงดูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวนทั้งสิ้น 79 คน ตั้งแต่อายุ 2-5 ปี รวม 12 หมู่บ้าน มีคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนจำนวน 15 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านหมู่ 1 จำนวน 5 คน กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองจำนวน 79 คนและมีผู้สูงอายุปราชญ์ชุมชน 10 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 188 คน จากการสำรวจสถานการณ์เด็กในพื้นที่ทำให้พบว่าเด็กส่วนหนึ่งมีพัฒนาการไม่สมบุรณ์ เด็กติดโทรศัพท์มือถือ ไม่กินผัก ไม่อ่านหนังสือนิทาน และชอบรับประทานขนมกรุบกรอบ นอกจากนี้ยังพบว่าในชุมชนและในครอบครัวส่วนใหญ่ยังไม่มีสื่อ ไม่พื้นที่เล่นหรือลานกิจกรรมในชุมชนสำหรับเด็กและครอบครัว ส่วนใหญ่เมื่ออยู่ที่บ้านผู้ปกครองมักให้เด็กอยู่กับมือถือหรือดูโทรทัศน์

จากสถานการณ์ข้อค้นพบดังกล่าวศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโป่ง-สลด เห็นความสำคัญของเด็กในช่วงวัยนี้ จึงได้จัดทำ “โครงการสื่อสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เด็กปฐมวัย จากศูนย์ฯสู่บ้านและชุมชน”

ขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพให้แก่ครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือผู้ที่สนใจในชุมชน ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อการจัดพัฒนาการเด็กในชั้นเรียน ให้ครบทั้งสี่ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ-อารมณ์ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูด้วยกัน และเด็กนักเรียน/ผู้ปกครอง ได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอน การจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กแต่ละช่วงวัย ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ทำให้เกิดมุมพัฒนาการเรียนรู้ภายในครอบครัว ชุมชน รวมถึงการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาทั้งตัวเด็กนักเรียนและคุณครูผู้สอนตลอดจนได้รับความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

ภายหลังจากมีการพัฒนาโครงการแล้วทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโป่งสลด ได้มีการประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือในการจัดกิจกรรมและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและพื้นที่ชุมชน กับอบต.หนองกะปี่ ผู้นำชุมชน ฝ่ายการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกิดคณะทำงานบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย จากจำนวน 10 ท่าน ที่มีองค์ประกอบจาก 3 ฝ่าย ประกอบด้วย

- 1.ฝ่ายบริหารประกอบด้วย นายก อบต.หนองกะปี่ , ปลัดอบต.-หนองกะปี่
- 2.ฝ่ายชุมชน ประกอบด้วย ประธานอสม.และ อสม.
- 3.ฝ่ายการศึกษา ประกอบด้วย ครูศพด.วัดโพธิ์ถ้อย , ครู ศพด.หนองกะปี่ และนักวิชาการศึกษา

นำไปสู่การพัฒนาแผนปฏิบัติการบูรณาการ 3 ดี สำหรับเด็กปฐมวัยในชุมชน เกิดการออกแบบกิจกรรมและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและพื้นที่ชุมชน โดยชุมชน ครอบครัว และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การพัฒนาพื้นที่เรียนรู้ สื่อสร้างสรรค์และกิจกรรมสามดีเพื่อ เด็กปฐมวัยในชุมชน

1. พื้นที่สร้างสรรค์พื้นที่เล่น ม.8 พัฒนาพื้นที่สนามเด็กและเครื่องเล่น
จากภูมิปัญญาและทรัพยากรในชุมชน

ชุมชนและผู้ปกครองมาร่วมออกแบบสนามเด็กเล่นและการทำ
เครื่องเล่น มีกิจกรรม เช่น รวบรวม ปั้นปาย โดยนำวัสดุจากชุมชนในหมู่บ้าน
เอามาต่อเติมดัดแปลงเป็นเครื่องเล่นสำหรับเด็ก เช่น ต้นไม้ เครื่องเล่น
ส่วนใหญ่คนในชุมชนจะเป็นคนออกแบบและทำให้ อาศัยความรู้ด้านงาน
ช่างของคนในชุมชน ซึ่งในการทำเครื่องเล่นแต่ละชิ้นจะให้เด็กมาทดลอง
ก่อน เช่น ระบายแก้วที่พอดี ความสูงที่พอดีกับเด็ก ดูความปลอดภัยของเด็ก
และยึดเด็กเป็นศูนย์กลางในการทำเครื่องเล่น

//

ที่นี้ชุมชนเก่งเขามีภูมิปัญญาสามารถทำเครื่องเล่นให้เด็ก
เช่น ชิงช้า เขาก็ทำกันเองทำเป็นชิงช้าให้กับเด็กโดยไปหา
อุปกรณ์จากที่มีมาทำให้ หรือเด็กไม่มีราวไม่มีที่ปีนเขาก็ไป
ตัดไม้มาทำให้อย่างเราจะทำ โดยเขาจะทดลองทำก่อนแล้ว

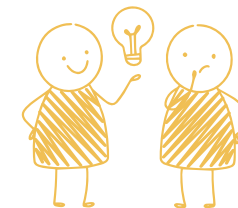
ค่อยเอาเด็กมา แล้วค่อยลงหลักให้แข็งแรง

//

ปัจจุบันพื้นที่สนามเด็กเล่นในชุมชนหมู่ 8 มีคนในชุมชนมาช่วยกัน
ดูแล ดูความเรียบร้อยต่าง ๆ มีการทำเครื่องเล่นสำหรับที่หลากหลายมากขึ้น
นอกจากนี้ชุมชนยังมาช่วยกันพัฒนาในพื้นที่ต่อ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย
ของเด็กเป็นหลัก เช่น พอเห็นว่าพื้นที่เล่นของเด็กไม่มีที่ร่มให้เด็กอยู่กลัวเด็ก
ร้อน ชุมชนก็มีการทำร่มรูปดอกเห็ดโดยไปตัดต้นไม้มารวมทำมาทำดอกเห็ด
ทำร่มให้เด็ก เพื่อที่จะให้เด็กได้อยู่ในที่ร่ม สะท้อนให้เห็นว่าชุมชนให้ความ
เอาใจใส่กับเด็ก ๆ รักและห่วงหาเลี้ยงสิ่งที่เขาทำ

2. พื้นที่สร้างสรรค์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโป่งสลอด ม.6 และพื้นที่
สร้างสรรค์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิ์ลอย ม.3

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโป่งสลอดมีการทำงานเกี่ยวกับเด็กมานาน
เรื่องพื้นที่สร้างสรรค์ มีการกิจกรรมร่วมกับสสส. และหน่วยงานต่าง ๆ การ
พัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์เริ่มต้นจากการทำศูนย์น้ำ ศูนย์ทราย ซึ่งทำมาตั้งแต่
ปี 58 ต่อมาในปี 61 กรมได้ให้งบประมาณลงมาที่อบต.ทำศูนย์น้ำ ศูนย์ทราย
ศูนย์อินจัน ศูนย์ปั้นปาย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ทั้งสามแห่ง ทำให้
เกิดพื้นที่เล่นภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่หลากหลายมากขึ้น นอกจากนี้
ในศูนย์ยังมีการจัดทำ “ตุ๊กตาปั้นสุขุมหัตถกรรม” นำสื่อและของเล่นเสริม
พัฒนาการเด็กในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถให้เด็กและผู้ปกครองมาเลือก
สื่อเองตามความต้องการและนำกลับไปทำกิจกรรมหรือเล่นร่วมกับลูกที่บ้าน

ผลิตสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงกับแผนการจัดประสบการณ์
เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และการพัฒนาการเด็ก

จากการใช้พื้นที่ศูนย์เป็นพื้นที่สร้างสรรค์และทำกิจกรรมสร้างสรรค์
สำหรับเด็ก ทำให้ครูมีการออกแบบกิจกรรมที่เน้นการเสริมทักษะและ
พัฒนาการในเด็กปฐมวัยนอกเหนือจากจัดประสบการณ์เรียนรู้ในห้องเรียน
โดยมีทำกิจกรรมที่เน้นเสริมสร้างพัฒนาการเด็กที่สามารถทำร่วมกับผู้ปกครอง
ได้ รวม 7 กิจกรรม ได้แก่ ขวนลูกเล่นขีดเขียนบนพื้นผิวต่าง ๆ , ขวนลูกเล่น
ขีดเขียนหาทางออก , ขวนลูกเขียนอย่างไรให้สนุก , ขวนลูกเล่นไม้หนีบ
มหัศจรรย์ , ขวนลูกจับคู่ภาพเหมือนให้สนุก , ขวนลูกผลิตสื่อถุงมือมหัศจรรย์
และขวนลูกผลิตสื่อรู้จักรังเครื่องเคาะจังหวะ ซึ่งทั้ง 7 กิจกรรมออกแบบให้
ผู้ปกครองนำไปเล่นกับลูก โดยครูจัดทำอุปกรณ์และสื่อให้ผู้ปกครอง
รับชิ้นงานไป

ชวนขีดเขียน

ครูนำเกลือใส่ในกล่องแล้วให้เด็กใช้ปลายนิ้วมือในการขีดเขียน
วาดรูป เพื่อฝึกให้เด็กได้ขยับนิ้วฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็ก ๆ จะขีดเขียน
ตัวเลขในอุปกรณ์ที่ครูเตรียม โดยใช้กล่องสีเหลี่ยมที่ไม่ใหญ่มากใส่เกลือลง
ไปแล้วให้เด็กขีดเขียนในกล่อง เป็นตัวเลข รูปทรงต่าง ๆ พอแม่บอกให้ขีด
หนึ่งเด็กก็จะขีดหนึ่ง ให้เด็กได้ลากเส้นของเขาเอง หรือวงกลม สามเหลี่ยม
ขีดเส้นตรง บางคนก็เอาไปวาดทรงกลม

กิจกรรมกึ่งวิ่ง

ครูเอากานสองอันแล้วให้เด็กเล่นแบบเครื่องเคาะจังหวะ เนื่องจาก
ในช่วงโควิดทำให้เด็กไม่สามารถเข้ามาที่ศูนย์ได้เด็กไม่ได้สัมผัสกับเครื่อง-
เคาะจังหวะเลย กิจกรรมนี้ทำให้เด็กได้เล่นแล้วรู้สึกสนุก ได้เขย่าแขนขา
เต้นกันสนุกสนานและพ่อแม่ก็ส่งรูปมาให้ดู

กิจกรรมการเป่าสี

ให้เด็กได้เล่นกับสี ครูให้ขีดเขียนโดยใช้จุ่มกับก้านสำลี ให้เด็กลาก
ขีดเส้น

กิจกรรมออกแบบให้เด็กทำและเล่น

คือ เน้นให้เด็กได้ขีด เล่น เพื่อได้ฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้ขยับนิ้ว
โดยเวลาให้ทำกิจกรรมทั้งหมด ข้อดีคือผู้ปกครองให้ความสนใจให้การดูแล
และออกมาได้ดี คือเด็กรู้จักการออกแบบผลงาน ซึ่งกิจกรรมที่ออกแบบ
ทั้งหมดนำไปเชื่อม/บูรณาการกับแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็ก
ปฐมวัยและการพัฒนาการเด็ก ทั้งนี้กิจกรรมของครูจะเป็นที่หมู่ 8 กับ
หมู่ 6 โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่และอสม.ใน
แต่ละหมู่ที่มาช่วยดูแลเด็กในเวลาจัดกิจกรรมหรือเมื่อขอความร่วมมือไป

ครอบครัวสามดี ร่วมพัฒนาพื้นที่ดี สื่อดี ภูมิดีในบ้าน

ครอบครัวสามดีเริ่มต้นจากการที่ครูสังเกตเห็นถึงพัฒนาการของเด็กในศูนย์ว่า ส่วนหนึ่งมีพัฒนาการที่ไม่ค่อยสมบูรณ์ ปัญหาเกิดจากเด็กไม่มีเครื่องเล่น ไม่มีสื่อ ไม่มีกิจกรรมที่ทำภายในบ้าน และใช้เวลาอยู่กับมือถือเป็นเวลานาน จึงมีการปรึกษาผู้บริหารสถานศึกษาขอเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อผู้บริหารตกลงจึงเริ่มมีการคัดเลือกครอบครัวเข้าร่วมโครงการเริ่มจากครอบครัวที่มีความพร้อมก่อน 11 ครอบครัว หลังจากได้ครอบครัวทั้ง 11 ครอบครัวแล้ว มีการนำผู้ปกครองมาทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ รับรู้ถึงจุดประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน โดยมีข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองคือจะทำอะไรก็ได้ให้เด็กพัฒนาอย่างมีคุณภาพสมวัยตามวัยของเด็กและอยากให้มุมหรือพื้นที่สร้างสรรค์ในบ้านสำหรับเด็ก การจัดมุมเล็กๆ ในบ้าน หนึ่งหรือสองมุม ซึ่งทั้ง 11 ครอบครัวที่เข้าร่วมมีความเข้าใจ มีการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น การอ่านนิทานให้ลูกฟัง การเล่นไม้บล็อก เล่นหม้อข้าวหม้อแกง เล่นบทบาทสมมติและพัฒนาพื้นที่ในบ้านเป็น มุมเล่น มุมหนังสือ มุมออกกำลังกาย และบางบ้านมีการจัดพื้นที่นอกบ้านเป็น มุมน้ำ มุมทราย นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีการใช้พื้นที่สวน นา เป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ของเด็ก

“

มุมแรกที่เราให้คือมุมครอบครัวที่เด็กได้มีการอ่านหนังสือร่วมกันและอีกมุมหนึ่งคือมุมออกกำลังกาย หรือมุมจินตนาการสร้างสรรค์ แต่ใน 11 ครอบครัวไม่ได้มีทุกครอบครัวที่เปิดมุมอย่างที่ครูบอก แต่บางบ้านก็เปิดมุมที่เขาไปนอนกับลูกเป็นมุมที่เขาใช้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เล่นนิทานก่อนนอน ไม่จำเป็นต้องเป็นมุมใหญ่ ๆ ที่เราไปทำ เพราะจาก 11 ครอบครัวมีครอบครัวหนึ่งที่ทำทั้งมุมและที่นอน และจากการที่ 11 ครอบครัวนี้สรุปประเมินไปของปีที่แล้ว คือหนึ่งเด็กมีความกล้าแสดงออกตามจินตนาการของตนเองและการเป็นผู้นำ สองพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของร่างกายสมวัยผ่านทุกจุดประสงค์

”

ผลที่เกิดขึ้นจากการครอบครัวยุคใหม่ พบว่ามีครอบครัวหนึ่งที่พ่อแม่ไม่คิดว่าเด็กจะมีพัฒนาการที่ดีขึ้น แต่เมื่อได้ให้ลูกเล่นตามจินตนาการที่เป็นไม่บล็อกเป็นตัวต่อความคิดของเด็กจะพุ่งพรูออกมา โดยเอาวัสดุที่เหลือใช้มาทำเป็นตัวต่อต่าง ๆ ซึ่งพบว่าเด็กทำได้ดี จากเด็กที่ไม่ค่อยได้กล้าคิด เด็กที่ติดโทรศัพท์เล่นแต่มือถือ กลับมาสนใจกิจกรรมที่แม่ให้ทำ เช่น วาดไม้บล็อกให้ ได้ดูแล บทบาทสมมติ เล่นหม้อข้าวหม้อแกง ซึ่งเด็กสามารถเล่นได้เอง ขณะเดียวกันจากเดิมที่แม่จะเป็นคนห้ามลูกเล่นกลั้วกรบ้าน แต่หลังจากครูทำความเข้าใจกับผู้ปกครองก็ทำให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในแม่ แม่เองก็มีการปรับตัวเข้าหาลูกด้วย

“ จากที่เคยบอกว่าอย่าเล่นเดี๋ยวบ้านเลอะ
เปลี่ยนเป็นการสอนให้ลูกรู้จักเก็บ ลูกก็จะบอกแม่ว่า
ช่วยกันเก็บนะ คือเด็กมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น
ในขณะที่เดียวกันเด็กก็ใช้จินตนาการต่าง ๆ ได้ดี ”

”

กำหนดกติกาสามดีในครอบครัว จำนวน 4 ข้อ คือ

1. กำหนดกติกาในการเล่นมือถือ ไม่ควรวันละ 2 ชั่วโมง คือ เด็กเล่นโทรศัพท์ได้ไม่เกินวันละ 2 ชั่วโมง
2. สร้างข้อตกลงในการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ งดขนมกรุบกรอบ
3. ต้องมีมุมเล่น มุมเรียนรู้ ในบ้านอย่างละ 1 มุม
4. ครอบครัวควรมีการส่งเสริมพัฒนาการโดยชวนลูกคุย เล่นกับลูก อ่านกับลูก ชวนลูกทำ

แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ครูออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย ด้วยแนวคิด 3 ดี มีการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก หนังสือนิทานและอุปกรณ์เสริมพัฒนาการเด็ก ประกอบกิจกรรมสร้างสรรค์เคลื่อนไหว มีไวนิล ตระกร้านิทาน ตระกร้ามหัศจรรย์ สามารถนำไปให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมกับเด็กที่บ้านได้ ทดแทนกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ปิดในช่วงสถานการณ์โควิด โดยพบว่าเด็กมีการเรียนรู้ เกิดการช่วยเหลือ รอคอย แนะนำเพื่อนและเด็กสามารถออกแบบการเล่นด้วยตัวเอง

จัดการเรียนรู้แบบ on hand มีการทำใบงานและสื่อที่ให้กับเด็กโดยนำไปให้ผู้ปกครอง เพื่อให้เด็กได้มีกิจกรรมเรียนรู้และพัฒนาทักษะระหว่างอยู่ที่บ้าน เช่น การฝึกจับคู่ภาพเหมือนจับคู่ภาพกับเงา เพื่อให้เด็กได้ฝึกการสังเกต เนื่องจากกิจกรรมที่ออกแบบส่วนมากเน้นการเล่นฝึกให้ได้เคลื่อนไหว พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก

ตลาดนัดสามดี พื้นที่สร้างแรงบันดาลใจและขยายผล

ศูนย์เด็กเล็กมีการประสานการทำงานร่วมกับชุมชนและโรงเรียนระดับประถมในพื้นที่ เป็นเครือข่ายร่วมกัน ทำให้ในการจัดตลาดนัดสามดีที่เกิดขึ้นเป็นการแสดงผลงานความสำเร็จของเครือข่ายโรงเรียนประถมและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ การนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้เด่น ๆ ที่จัดให้กับเด็กในโรงเรียน กิจกรรมตลาดนัดคือโรงเรียนในพื้นที่เอาความสำเร็จออกมาโชว์ แล้วให้เด็กออกมาแสดงกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายซึ่งมีดีกว่าโรงเรียนแล้วหนึ่งในนั้นคือศูนย์เด็กเล็กซึ่งเป็นเครือข่ายของสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่โรงเรียนส่วนใหญ่จะเน้นการอ่านเขียน แต่เมื่อโรงเรียนต่าง ๆ มาเห็นตัวอย่างกิจกรรมที่ศูนย์ทำร่วมกับผู้ปกครอง เช่น การเล่นนิทาน หรือส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออกโดยการที่รับฟังความคิดเห็นของเด็กว่าทำอะไรเล่นอะไร ไม่ใช่ให้เด็กอ่านเพียงอย่างเดียว ทำโรงเรียนให้ความสนใจอยากนำกิจกรรมไปต่อยอดให้กับเด็กประถม นอกจากนี้ผลงานของศูนย์ยังมีศักยภาพการจังหวัดเข้ามาดูให้ความสนใจและรับปากว่าอยากให้มีการทำกิจกรรมแบบนี้ขึ้นอีกในศูนย์อื่น ๆ

ผลลัพธ์การบูรณาการสามดี

- 1.ครบครัว 3 ดี การจัดมุมสร้างสรรค์ในครอบครัว 3 ดี การแจกลูกสร้างสรรค์และให้ผู้ปกครองผลิตสื่อให้กับลูก ทำให้ผู้ปกครองมีการใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกับลูกมากขึ้น ผู้ปกครองเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดในเรื่องการดูแลเด็กและมีความเข้าใจการดูแลเด็กมากขึ้น เกิดมุมครอบครัว 3 ดี มุมผัก มุมหนังสือนิทาน มุมบทบาทสมมติและเด็ก ๆ เล่นโทรศัพท์มือถือน้อยลง จากการทำกิจกรรมภายในครอบครัว
- 2.สามดีเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น สร้างจินตนาการให้กับเด็ก กล้าคิด กล้าทำ และมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น
- 3.การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ที่ชุมชนสร้างขึ้นมาเป็นของชุมชน ที่คนในชุมชนอยากดูแลร่วมกัน เพื่อเป็นพื้นที่กิจกรรมสำหรับเด็กในชุมชน โดยชุมชนมองเห็นความสำคัญของเด็กและเห็นเด็กเป็นลูกหลานในชุมชนที่ต้องช่วยกันดูแล ช่วยเหลือ
- 4.ทางท้องถิ่นมีการต่อยอดกิจกรรมโดยนำกิจกรรมสามดีลงไปต่อยอดในหมู่บ้าน โดยปลัดคนใหม่ที่มาลงทำงานเต็มตัวทำให้งานในพื้นที่เดินและอยากต่อยอดครอบครัวสามดีจากสิบครอบครัวเป็นยี่สิบครอบครัว
- 5.เกิดการเชื่อมงานในเรื่องการเยี่ยมบ้านของอบต.ในเรื่องสุขภาพกับเรื่องพัฒนาการเด็ก นำความรู้ในเรื่องพัฒนาการเด็กและการสร้างการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมาเชื่อมกับกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน ต่อยอดโดยการเอาอนามัยหรือเจ้าหน้าที่ดูแลของอบต.ลงไปดูแลด้วย นำเรื่องเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคต่าง ๆ เข้ามาเป็นกิจกรรมเสริม เข้ามาเป็นใบแผ่นพับประชาสัมพันธ์ แล้วให้ครูกับหัวหน้าออกมาประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

6. การขับเคลื่อนระดับนโยบาย(สถานศึกษา)โรงเรียน/สถานศึกษา
เด็กปฐมวัยในพื้นที่สนใจ มีแนวคิดในการนำรูปแบบกิจกรรมไปต่อยอดขยาย
ผลกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียน

2.โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย

โครงการบ้านเขตเมืองบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สมุทรสงคราม

จุดประกายการพัฒนาโครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขตเมือง หมู่ที่ 10 ตำบลลาดใหญ่ อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นหนึ่งในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เข้าร่วมโครงการมหัศจรรย์สามดีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาเป็นระยะเวลาหลายปี ทำให้ครูในศูนย์ได้รับการพัฒนาทักษะและความรู้ในด้านการส่งเสริมทักษะและพัฒนาการเด็ก ด้วยแนวคิดของการสร้าง “พื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก (Create Space for Children)” โดยเน้นไปที่การสร้างสุขภาวะที่ดี 4 ด้าน (กาย จิต สังคม ปัญญา) ด้วยนโยบาย 3 ดี นั่นก็คือ สื่อดี พื้นที่ดี และภูมิดี ทำให้เกิดกระบวนการกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์พัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามช่วงวัยของเด็กเล็ก รวมทั้งการปลูกฝังการเป็นพลเมืองเด็ก ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ส่งผลสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาสุขภาวะที่ดีในทุกมิติของเด็กเล็ก และด้วยเหตุว่า “สื่อ” เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรมและสุขภาพของเด็กและเยาวชน

ในขณะเดียวกัน สื่อและพื้นที่สร้างสรรค์ก็เป็นส่วนสำคัญในการสร้างสุขภาวะทุกมิติ สร้างภูมิคุ้มกันและทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนให้มีความฉลาดรู้ด้านสื่อ ด้านสุขภาพ และความตื่นรู้ทางปัญญา ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทางศูนย์ได้เน้นการออกแบบกิจกรรม การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การผลิตสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็ก ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหลัก

ในขณะที่ครอบครัวและชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ที่เด็กอยู่ ถือเป็นสถาบันที่มีความสำคัญและบทบาทในร่วมพัฒนาเด็กได้เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขตเมืองจึงได้มีการประสานกับส่วนปกครองท้องถิ่น ชุมชน ครอบครัว และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ใกล้เคียง จับมือร่วมกันส่งเสริมการพัฒนาสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กไปพร้อม ๆ กัน ภายใต้ชื่อ “โครงการบ้านเขตเมืองบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี” โดยร่วมมือกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอบต.ลาดใหญ่ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านลาดใหญ่สามัคคี เป็นคณะทำงานหลักในการขับเคลื่อนงานร่วมกับฝ่ายบริหาร ผู้นำชุมชนและนักวิชาการ เกิดเป็นคณะทำงานบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย จากจำนวน 13 ท่าน ประกอบด้วย

- 1.ฝ่ายบริหารประกอบด้วย นายก อบต.ลาดใหญ่ , รองนายก อบต.ลาดใหญ่ , ปลัดอบต.
- 2.ฝ่ายชุมชน ประกอบด้วย ผู้ประสานงานในชุมชน , ผู้ใหญ่บ้าน ม.10 อสม.
- 3.ฝ่ายการศึกษา ประกอบด้วย ครู ศพด.บ้านลาดใหญ่สามัคคี , ครู ศพด.อบต.ลาดใหญ่ , กรรมการ ศพด. , นักวิชาการ

ในส่วนของนักวิชาการมีส่วนร่วมคือเป็นสื่อในการประสานงานกับฝ่ายบริหารของอบต. ปลัด หรือคณะบริหารได้ ซึ่งหากศูนย์ต้องการได้รับความช่วยเหลือจากทางอบต. จะขอให้ทางนักวิชาการช่วยเข้าไปประสานพูดคุยกับผู้บริหารของอบต. ปลัด หรือกองต่าง ๆ

ในส่วนของอบต.มีการผลักดันสนับสนุนการทำงานให้มีความร่วมมือเป็นที่ปรึกษาและให้ความช่วยเหลือตามที่ต้องการ

การพัฒนาพื้นที่เรียนรู้ สื่อสร้างสรรค์และกิจกรรมสามดีเพื่อเด็กปฐมวัยในชุมชน

ภายหลังจากการนำข้อมูลสถานการณ์เด็กในพื้นที่ไปพูดคุยกับแกนนำชุมชนและผู้ปกครอง เกี่ยวกับปัญหาว่าเด็กติดจอ มีการเรียนรู้ที่ล่าช้าและผู้ปกครองปล่อยปละละเลยเด็ก จากการพูดคุยกับผู้ใหญ่บ้านและผู้ปกครองแต่ละคน โดยการสอบถามผ่านไลน์กลุ่มเพื่อขอความคิดเห็นของผู้ปกครอง ทำให้มีข้อเสนอร่วมกันว่าต้องการให้มีพื้นที่สร้างสรรค์ พื้นที่ศาลาหน้าโรงเรียน เพื่อเป็นพื้นที่การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและครอบครัว โดยชุมชนได้ร่วมกันกับศูนย์ในการพัฒนาออกแบบพื้นที่เล่นให้กับเด็กจำนวน 2 พื้นที่ คือ

1. พื้นที่ศาลาหน้าโรงเรียนบ้านเขตเมือง ม.10

ซึ่งชุมชนเข้ามาช่วยทำเครื่องเล่น และมีการบริจาคไม้สำหรับการทำศาลา หลังจากชุมชนได้ร่วมสร้างพื้นที่เล่นแล้วมีการตอบรับที่ดี มีเด็ก ๆ มาเล่นหน้าโรงเรียน โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ใกล้ ๆ จะมาเล่นอยู่บริเวณศาลาหน้าโรงเรียนเป็นประจำ ในขณะที่เดียวกันในชุมชนยังมี สวนมะพร้าวและนาเกลือที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้เด็กได้ แต่การจัดกิจกรรมดังกล่าวยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เนื่องจากติดภาระหน้าที่ จึงทยอยจัดกลุ่มเล็ก ๆ เช่น ผลิตสื่อหนังสือนิทาน ทำกิจกรรมการเรียนรู้จักสาน ทำไข่เค็ม เป็นต้น

กิจกรรมใหม่เริ่มจากนาเกลือ กิจกรรมนี้เกิดขึ้นเพื่อให้เด็กและผู้ปกครองเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และให้ผู้ปกครองได้เป็นผู้สังเกตว่าเด็กมีพัฒนาการอย่างไร เช่น เด็กกล้าจะจับดินหรือไม่ เด็กกล้าทำกิจกรรมด้วยตัวเองหรือไม่ เด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้ออย่างไร ซึ่งจะให้ผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลดังกล่าว และนำไปปรับใช้กับที่บ้าน เช่น หากเด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อน้อย ต้องหากิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนากล้ามเนื้อมืออาทิ เล่นดิน แป้งปั้น ซึ่งคุณครูประทับใจที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรม

2. พื้นที่ศพด.บ้านเขตเมือง ม.10

พื้นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขตเมือง มีพื้นที่สนามเด็กเล่นและมุมการเรียนรู้ต่าง ๆ ในห้องเรียนอยู่แล้ว จึงสามารถใช้เป็นพื้นที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์และการทำงานร่วมกันระหว่างเด็กกับครอบครัว เช่น การทำสื่อ การทำนิทาน ซึ่งในส่วนของนิทานทำมือไม่ได้ทำออกแจกเด็ก แต่เปลี่ยนเป็นการนำหนังสือนิทานที่ได้จากทางสสส.ให้มา แล้วให้เด็กยืมกลับไปอ่านที่บ้าน ให้พ่อแม่อ่านให้ฟังแล้วถ่ายรูปส่งมาให้คุณครู

ครอบครัวสามดี ร่วมพัฒนาพื้นที่ดี สื่อดี ภูมิดีในบ้าน

ครอบครัวสามดีเริ่มต้นจากการหากลุ่มเด็กที่มีปัญหาในเรื่องพัฒนาการแล้วเชิญผู้ปกครองเข้าร่วม หรือกลุ่มสมัครใจ ได้ครอบครัวที่เข้าร่วมจำนวน 23 ครอบครัว จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขตเมือง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านลาดใหญ่สามัคคี และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอบต.ลาดใหญ่ ในการดำเนินงานมีการทำงานร่วมกันสามศูนย์ ศูนย์พัฒนาเด็ก-

เด็กบ้านเขตเมืองเป็นตัวเคลื่อนไหวงานหลักในพื้นที่ อีกสองศูนย์จะทำตามแล้ว ก็จะมีการคุยกันว่าได้ประสิทธิภาพอย่างไรบ้าง

มีการจัดมุมการเรียนรู้ภายในบ้าน โดยในกลุ่มพ่อแม่รุ่นเก่าจะหามุมให้ลูกบ้าน บ้านหนึ่งมีมุมให้เด็กประมาณสองหรือสามมุม หรือหามุมในบางบ้าน ส่วนพ่อแม่รุ่นใหม่พบว่าบางบ้านมีการสร้างพื้นที่เล่นไว้ให้เด็กในบ้านอยู่แล้ว ทำให้ตอนนี้มีประมาณสิบกว่าครอบครัวที่มีการจัดมุมการเรียนรู้ให้กับลูกที่บ้าน หากนับรวมกับอีกสองศูนย์ที่ร่วมกันก็จะได้ประมาณยี่สิบครอบครัว เกิดมุมเรียนรู้ในบ้านและนอกบ้าน เช่น มุมแปลงผัก มุมสร้างสรรค์ มุมน้ำ มุมทราย เป็นต้น

การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในครอบครัว เน้นการทำกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง การเล่นนิทาน การเล่น การผลิตสื่อของเล่นจากธรรมชาติ โดยเลือกวัสดุ อุปกรณ์จากบริเวณบ้านมาทำเป็นของเล่นหรือสื่อสำหรับเด็ก ซึ่งพบว่ากิจกรรมในครอบครัวสามดีทำให้เด็กมีพัฒนาดีขึ้น ผู้ปกครองรู้จักสังเกตพฤติกรรมเด็ก มีความสัมพันธ์ ให้โอกาสเด็กในการทำ ความเข้าใจเด็กมากขึ้นและช่วยลดเวลาในการเล่นโทรศัพท์มือถือ

// เด็กบางคนสามารถมองว่าสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวนำมาเล่นได้ ไม่จำเป็นต้องไปซื้อหาของเล่นแพง ๆ มาเล่น เด็กสามารถพึ่งพาตัวเองในเรื่องการเล่น ไม่เดือดร้อนอยู่บ้านก็ไม่รบกวนพ่อแม่เป็นตัวของตัวเองในเรื่องของการเล่นได้มากกว่าในการไปรบกวนพ่อแม่ในการซื้อของโทรศัพท์มา ใช้เวลาอยู่กับมือถือน้อยลง จากการไปสังเกตตามบ้านต่าง ๆ (ดูอยู่หน้าบ้าน) ของเด็ก //

แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การเปิดเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่สามารถทำการสอนได้ เนื่องด้วยสถานการณ์ชุมชนมีผู้ติดเชื้อโควิด ส่วนใหญ่การสอนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กในช่วงที่ผ่านมาจึงเป็นแบบ on hand ครูมีใบงานให้ทำที่บ้าน คือส่งงานให้เด็กไปทำเป็นพื้นฐาน เน้นการทำสื่อใบงานและนิทานนำไปให้ผู้ปกครองจัดกิจกรรมให้กับลูกที่บ้าน ซึ่งพบว่าผู้ปกครองที่มีเวลาสามารถดูแลเด็กในช่วงที่ทำใบงานหรือทำสื่อร่วมกันเด็กจะไม่ค่อยมีปัญหา

ส่วนสื่อหุ่นมือยังคงไม่ให้เกิดกลับบ้าน แต่จะให้ทำที่ศูนย์แล้วสอนเด็กเลยให้เด็กช่วยกันทำตามศักยภาพของเด็ก คือสอนให้น้องทำไปและถ้าไปเยี่ยมบ้านเด็กได้ก็จะเข้าไปสอบถามจากที่บ้านผู้ปกครองว่าน้องเป็นอย่างไรบ้าง พร้อมให้คำแนะนำกับผู้ปกครองไปและบอกกับเขาว่าที่ห้องครูมีอะไรที่สามารถเอาไปได้ ไปช่วยหนุนเสริมในการสอน

ตลาดนัดสามดี พื้นที่สร้างแรงบันดาลใจและขยายผล

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบเวทีสาธารณะ โดยมีการแสดงกิจกรรมเป็นตัวอย่างของจัดพื้นที่ดี สำหรับเด็ก ครอบครัวและชุมชน รวมถึงการนำกิจกรรมภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาจัดแสดง ผลจากการจัดกิจกรรมได้รับการตอบรับที่ดีและโอกาสอยากให้มีการจัดอีก นอกจากนี้ยังได้รับความสนใจจากทางนายอำเภอและท้องถิ่นอำเภอที่ให้ความสนใจ โดยมองว่าสามารถปฏิบัติต่อยอดไปได้ในพื้นที่อื่น ๆ พร้อมแนะนำให้ศูนย์อื่นนำไปจัด หรือไปขยายผลในอบต.อื่น ๆ

ผลลัพธ์การบูรณาการสามดี

1.การบูรณาการสามดีช่วยพัฒนาเด็กได้ทุกด้าน ครบทุกด้าน ช่วยให้เด็กรู้จักคิด แก้ปัญหาด้วยตัวเอง สามารถหาของเล่นหรือเล่นเองได้โดยไม่ต้องรบกวนผู้ปกครอง เด็กสามารถพึ่งพาตัวเองในเรื่องการเล่น โดยไม่รบกวนพ่อแม่ เป็นตัวของตัวเองในเรื่องของการเล่นและใช้เวลาอยู่กับมือถือน้อยลง

2.การบูรณาการสามดีช่วยพัฒนาผู้ปกครอง พัฒนาแนวคิดของผู้ปกครองให้มีการปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ จากผู้ปกครองที่ชอบเทคโนโลยีเป็นหลัก ไม่ฟังคำโบราณ ไม่มองข้างหลังมองไปข้างหน้าที่เป็นเทคโนโลยี ผู้ปกครองเริ่มมองตามครูตั้งหลักให้ลูกใหม่ เรียนรู้ปรับตัวในการดูแลลูกหันมาเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ลูกใหม่ ยอมรับแนวคิดสามดีในการเป็นเครื่องมือเสริมสร้างทักษะและพัฒนาการในเด็กปฐมวัย

3.การบูรณาการสามดีช่วยให้ภาครัฐ ส่วนปกครองท้องถิ่น เห็นประโยชน์ของการมีพื้นที่สร้างสรรค์ การมีกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็ก อยากจะให้ความร่วมมือมากขึ้นและอยากให้ชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้น และอยากให้เกิดการขยายผลไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงและในอบต.อื่น ๆ

บทที่สอง

สรุปบทเรียนและประสบการณ์การทำงาน โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดีสู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัยพื้นที่ภาคใต้

โครงการบูรณาการมหัศจรรย์สามดีสู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัย
พื้นที่ภาคใต้ มีการดำเนินงานในพื้นที่จำนวน 4 โครงการ ใน 4 พื้นที่
3 จังหวัด ประกอบด้วย

1.โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัยบ้านควน
ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

2.โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย
“ครอบครัวตรีมิตร ปันรัก สร้างสุขสู่ชุมชน” ชุมชนตรีมิตรสัมพันธ์ หมู่ที่ 9
หมู่ที่ 10 ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

3.โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย :
กิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์บูรณาการ 3 ดี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกาเด๊ะ
จังหวัดสตูล

4.โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย สานรัก
ครอบครัวมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชน บ้านจือแวง หมู่ที่ 5 ตำบลตะมะยูง อำเภอ
ศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

บทที่ 2

สรุปบทเรียนและประสบการณ์การทำงาน
โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดีสู่ชุมชน
เพื่อเด็กปฐมวัยพื้นที่ภาคใต้

1.โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย บ้านควน ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

จุดประกายการพัฒนาโครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย

ชุมชนบ้านควน เป็นหนึ่งในหกหมู่บ้านของ ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา มีเด็กปฐมวัยอยู่ร้อยละ 12.5 ของประชากรในชุมชนที่มีจำนวนทั้งสิ้น 878 คน มีกลุ่มและองค์กรชุมชนที่ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่ และพัฒนาระบบการเรียนรู้ของชุมชน ได้แก่ กลุ่มอสม.หมู่บ้าน สภาดึก และเยาวชนตำบลพร่อน คณะทำงานที่อ่านหนังสือท้องถิ่น รักการอ่าน ชมรมตาดีกาตำบลพร่อนและศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ตำบลพร่อน เป็นต้น

นอกจากนี้ในชุมชนยังมีแหล่งการเรียนรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น การเรียนรู้นอกระบบของกลุ่มเด็กและเยาวชนในรูปแบบตาดีกา การเรียนรู้ตามอัธยาศัยของกลุ่มคนทำงานและผู้สูงอายุในรูปแบบการบรรยายธรรม ที่ต่างได้บ่มเพาะและหล่อหลอมวิถีชีวิตที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมตามหลักศาสนาอิสลามมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิต อันนำไปสู่การมีประเพณี และวัฒนธรรมประจำถิ่นที่มีที่มาจากหลักธรรมคำสอนของศาสนาเป็นหลัก

ในช่วงปี 63 ที่ผ่านมาทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถูกสั่งปิดตามมาตรการ ล็อกดาวน์ ทำให้เด็กต้องอยู่ที่บ้านตามนโยบายของรัฐ ส่งผลให้เด็กไม่สามารถมาเรียนได้ตามปกติ ทำให้ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการปรับรูปแบบการจัดแผนประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยผ่านการสอนแบบ on hand โดยการใช้ใบงาน สื่อ การทำคลิปวิดีโอ ส่งให้กับผู้ปกครองเด็ก ประกอบการเรียนรู้ที่บ้านและทำการประเมินพัฒนาการของเด็กร่วมกัน

ด้วยประสบการณ์เดิมของแกนนำครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เข้าร่วมโครงการ มหัศจรรย์สามดีในศูนย์พัฒนาเด็กมาก่อน ประกอบกับฐานทุนเดิมที่มีในพื้นที่ ซึ่งมีทั้งแหล่งเรียนรู้ในชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานองค์กรที่มีการทำงานเด็กเยาวชนในพื้นที่จำนวนมาก จุดประกายในการบูรณาการแนวคิดสามดีเพื่อเด็กปฐมวัยสู่ชุมชน และเมื่อครูศพด.บ้าน ตาสาได้นำแนวคิดเรื่องบูรณาการสามดีเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยเสนอต่อผู้บริหารในท้องถิ่นและกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีการสนับสนุนการทำงานพัฒนาเด็กในศูนย์เด็กเล็กมาอย่างต่อเนื่อง จึงได้รับการตอบรับ เป็นอย่างดี โดยองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนในฐานะที่เป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่ใกล้ชิดชุมชนและมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนทุกช่วงวัยได้ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพร่อน และ กลุ่มองค์กรในชุมชนในการพัฒนา โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัยบ้านควน ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัด ยะลา

หลังจากการพัฒนาโครงการแล้วทางคณะทำงานหลักและผู้ประสานงาน นำโดยครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตาสา ได้มีการประสานงานกับเครือข่าย กับองค์กรท้องถิ่น เช่น อบต. อปท. เทศบาล รวมทั้งเครือข่ายผู้ปกครอง ในการจัดกิจกรรมและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมถึง ในพื้นที่ชุมชน โดยจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกัน เกิดการจัดคณะทำงานบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย จำนวน 16 ท่าน จากฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่

ฝ่ายบริหารและท้องถิ่นประกอบด้วย นายกอบต.พร่อน , ผอ.กอง- การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม , นักวิชาการกองการศึกษา

ฝ่ายชุมชนและกลุ่มในชุมชน ได้แก่ สมาชิกอบต. , ผู้ใหญ่บ้าน ,

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน , ตัวแทนชุมชน , ผู้นำศาสนา (ครูสอนศาสนา)

ฝ่ายการศึกษา/สถานศึกษา ได้แก่ ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก , ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

ชุมชนร่วมสร้าง พัฒนาพื้นที่ดี พื้นที่สร้างสรรค์เพื่อเด็กปฐมวัย ในชุมชน

1. พื้นที่สร้างสรรค์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตาสา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตาสา ตั้งอยู่ที่หมู่ 3 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน เป็นหนึ่งในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เข้าร่วมโครงการมหัศจรรย์สามดีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาอย่างต่อเนื่อง ด้วยแนวคิดสามดี พื้นที่ดี สื่อดี ภูมิดี ทำให้ครูในศูนย์ได้รับการพัฒนาศักยภาพ มีความรู้ในเรื่องการจัดทำสื่อ การออกแบบกิจกรรมและการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกิดมุมกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างพัฒนาการเด็กที่หลากหลาย อาทิ มุมบ้าน มุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติ มุมบล็อกและมุมวิทยาศาสตร์ มีการจัดกิจกรรมและผลิตสื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่หลากหลาย ทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดี

2. ลานเล่นมหัศจรรย์สามดี ณ มัสยิดบ้านควน

เกิดขึ้นจากการลงสำรวจพื้นที่ชุมชนทำให้พบว่าพื้นที่หมู่ห้าบ้านควนซึ่งมีเด็กในพื้นที่ค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังมีเด็กที่เรียนศาสนาในวันเสาร์-อาทิตย์และเด็กปฐมวัยเด็กเล็ก ๆ จำนวนมาก ประกอบกับครูของศูนย์เด็ก

มีเครือข่ายที่เป็นแกนนำหมู่บ้านอยู่ในพื้นที่ถึง 3 ท่าน ในขณะเดียวกันพื้นที่นี้ยังมีมัสยิดที่ถือเป็นศูนย์กลางของชุมชน เพราะนอกจากจะเป็นศาสนสถานที่ประชาชนในชุมชนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามร้อยเปอร์เซ็นต์ เข้ามาปฏิบัติศาสนกิจแล้ว ยังเป็นศูนย์รวมของแหล่งเรียนรู้ ลานกีฬา และลานเอนกประสงค์ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัยมาพบปะร่วมกันทำกิจกรรมกันตามอัธยาศัยอีกด้วย

จากคำพูดที่ว่า “อยากให้มัสยิดมีสนามเด็กเล่นในพื้นที่เล็ก ๆ สำหรับเด็ก ได้เป็นที่เล่น ที่เรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว” ของคนในชุมชน ความคิดดังกล่าวนำมาสู่การคุยกันของคนในชุมชน ผู้นำศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองและท้องถิ่น ร่วมกันออกแบบและสร้างสนามสำหรับเด็ก ในชื่อ “ลานเล่นมหัศจรรย์สามดี” ซึ่งเดิมเป็นเพียงพื้นที่รกร้างไม่มีคนดูแลได้ถูกพัฒนาให้เป็นพื้นที่ลานเล่น มุมของเล่นและมุมหนังสือสำหรับเด็ก ๆ ในชุมชน โดยเริ่มต้นจากครูเข้าไปคุยกับผู้นำศาสนาที่มีบทบาทในพื้นที่ซึ่งให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่จึงกลายเป็นแรงผลักดันให้ชุมชนมีบทบาทมีส่วนร่วมมากขึ้น จากงบประมาณตั้งต้นของ สสส. ในการทำลานเล่นไม่กี่บาท ชาวบ้านประชาชนในพื้นที่ร่วมกันหาทรัพยากรที่มีอยู่ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการทำลานเล่น พื้นที่สำหรับเด็ก ทำให้คนในชุมชนเกิดความภูมิใจที่มีพื้นที่สร้างสรรค์มีพื้นที่เล่นให้กับเด็ก

ปัจจุบันลานเล่นมหัศจรรย์สามดีกลายเป็นจุดศูนย์รวมการทำกิจกรรมของชุมชน เด็ก ครอบครัวในช่วงเย็น ๆ กลายเป็นที่ประทับใจ ใครผ่านไปผ่านมาก็จะเห็นสีสันและอยู่ใกล้มัสยิดด้วย จึงเป็นเหมือนแหล่งพักผ่อนของครอบครัว ยามเย็นหรือเสาร์อาทิตย์มีเด็กมาแย่งกันเล่น มีทั้ง

เด็กในชุมชนและเด็กตาดีกาหรือเด็กที่เรียนศาสนามาใช้พื้นที่สนามเด็กเล่นนี้ด้วย

ครอบครัวสามดี ร่วมพัฒนาพื้นที่ดี สื่อดี ภูมิดีในบ้าน

ภายหลังจากการสำรวจข้อมูล สถานการณ์การใช้สื่อกับเด็ก การดูแลเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการดูแลเด็กในครอบครัวแล้ว ทางคณะทำงานได้มีการจัดเวทีคืบข้อมูลให้กับสมาชิกชุมชน คือ การนำข้อมูลจากการสำรวจมาบอกกล่าวแก่ชุมชนและแกนนำครอบครัว เพื่อวิเคราะห์ร่วมกัน กำหนดแนวทางการส่งเสริมสุขภาวะเด็กปฐมวัย โดยการกำหนดกติกา 3 ดี การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และการทำแผนกิจกรรมสามดีทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน ข้อค้นพบและสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก-ปฐมวัยในพื้นที่ทำให้ผู้ปกครองที่เข้าร่วมตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็ก ลูกหลานของตนเอง เป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นให้เกิดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ และการทำกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กในครอบครัว

ครอบครัวสามดี ตั้งต้นไว้ที่ 10 ครอบครัว เป็นครอบครัวที่อยู่ในพื้นที่ และเป็นเด็กที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยแต่ละบ้านจะมีการออกแบบและพัฒนาพื้นที่ภายในบ้านให้เป็นพื้นที่เล่น พื้นที่การเรียนรู้ พื้นที่กิจกรรมสำหรับเด็ก ส่งผลให้เกิดมุมการเรียนรู้ที่บ้านจำนวน 20 มุม ได้แก่ มุมเล่น มุมหนังสือ และแปลงปลูกผัก โดยครูจะมีการแนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การทำสื่อและของเล่นง่าย ๆ จากวัสดุเหลือใช้หรือจากธรรมชาติให้กับผู้ปกครองที่สนใจหรือสามารถทำได้ เช่น ทำของเล่นจากทางมะพร้าวและกะลา เป็นของเล่นจากธรรมชาติจากของที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อให้ผู้ปกครองมีเวลากับลูกมากขึ้น

ในส่วนของกิจกรรมมีการชวนเด็กปลูกผักปลอดสาร เล่านิทานให้ลูกฟังและชวนลูกทำสื่อของเล่นต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างพ่อ แม่ ลูก มีการเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยให้ผู้ปกครองทำการสังเกตการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กในครอบครัวและทำแบบบันทึกพัฒนาการเด็ก ร่วมกับครูในศูนย์เด็ก ในขณะเดียวกันยังมีการกำหนดกติกาภายในครอบครัวร่วมกัน คือ

1. ครอบครัว 3 ดี ต้องจัดมุมส่งเสริมการเรียนรู้และต้องปลูกผักปลอดสารเพื่อรับประทานและแบ่งปัน
2. ครอบครัว 3 ดี ต้องส่งเสริมให้เด็กรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ลด ละ เลิก ขนมกรุบกรอบ
3. ครอบครัว 3 ดี ต้องมีการคัดแยกขยะ
4. ครอบครัว 3 ดี ปลอดบุหรี่

กิจกรรมสามดี การส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่

หนังสือเดินทาง นิทรรศการเคลื่อนที่ เป็นกิจกรรมกลางของชุมชน ซึ่งได้งบประมาณสนับสนุนจากอบต.และจากโครงการนำมาบูรณาการกัน ซึ่งหลังจากที่ได้สนามลานเล่น ครูศูนย์เด็กเล็ก ผู้ปกครองและแกนนำชุมชนได้ร่วมกันออกแบบกิจกรรมในพื้นที่สร้างสรรค์ เพราะมองว่าเมื่อการเล่นตรงนี้ทำให้มีเด็กเข้ามาในพื้นที่จำนวนมากขึ้นเข้ามาใช้บริการมากขึ้น ทำให้ครูและชุมชนคิดว่าอยากให้กิจกรรมสำหรับเด็กและคิดว่าจะทำอย่างไรที่จะทำให้เด็กไม่เบื่อ จึงทำมุมอ่านหนังสือสำหรับเด็ก **“กระท่อมหนังสือปันสุข”** เป็นหนังสือนิทานที่เด็กสามารถนำกลับไปอ่านที่บ้านได้ ซึ่งจากกิจกรรมที่จัดในลานเล่นได้ขยายจากกลุ่มเด็กเล็กไปสู่เด็กประถม โดยมีการดึงพี่ประถมมาเป็นยุวอาสาช่วยดูแลรักษาพื้นที่ด้วย ให้มีส่วนร่วม เช่น หนังสือเดินทางมอบหมายให้นำหนังสือไปให้น้องหรืออ่านหนังสือให้น้องฟัง โดยพบว่าได้รับการตอบรับที่ดีจากเด็ก ๆ เฉพาะช่วงเสาร์อาทิตย์จะมีเด็กมาอ่านหนังสือจำนวนมาก แต่ในช่วงโควิดได้เปลี่ยนเป็นยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้านแทน

นอกเหนือจากการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ลานมหัศจรรย์สามดี ณ มัสยิดบ้านควน ให้เป็นพื้นที่กลางในการจัดกิจกรรมของชุมชน ในเวลาต่อมาได้มีการเพิ่มกิจกรรมภายในลานเล่น เป็นกิจกรรมในชุมชน จากกิจกรรมไม่กี่อย่างได้มีการนำหลักศาสนา มาพัฒนาเด็กด้วยแนวคิดสามดี โดยผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนาได้นำประเด็นศาสนา มาเชื่อมโยงกับการเลี้ยงลูกในตอนภาคค่ำ เป็นการสอนเหมือนบรรยายธรรม ซึ่งกลายเป็นที่พึงพอใจของชาวบ้านเนื่องจากไม่มีการจัดงานรูปแบบนี้มานานมากแล้ว นอกจากนี้ทางศูนย์ยังได้งบประมาณสนับสนุนจากอบต.และงบของสสส.ช่วยด้วย ทำให้เกิดกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น

แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถูกสั่งปิด เด็ก ๆ ไม่สามารถมาที่เรียนที่ศูนย์ได้ ซึ่งหากปล่อยให้เด็กอยู่กับบ้านเป็นระยะเวลานานโดยไม่มีการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์เรียนรู้ย่อมส่งผลให้พัฒนาการของเด็กถดถอย ครูศูนย์จึงได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดแผนประสบการณ์เรียนรู้ในรูปแบบ on hand โดยการให้สื่อกลับไปทำที่บ้านเป็นใบงานหรือใบผลิตสื่อให้เด็ก ๆ อย่างน้อยเพื่อให้เด็กได้มีกิจกรรมได้ฝึกพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง โดยมีการทำสื่อและกิจกรรมที่มีให้ทุกสัปดาห์ เช่น ปั้นแป้งโดว์ ร้อยเชือก และนำกระป๋องสื่อที่ได้จากทางสสส. มาต่อยอดส่งให้กับผู้ปกครองในแต่ละบ้าน ทำให้ผู้ปกครองกับลูกมีกิจกรรมทำเพิ่มเติม นอกเหนือจากกิจกรรมที่ผู้ปกครองให้เด็กทำในมุมเล่นในบ้าน เป็นประสบการณ์เสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กที่หลากหลายมากขึ้น

ในส่วนการติดตามผล ครูจะมีการดูพัฒนาการของเด็กร่วมกับผู้ปกครอง โดยครูให้ผู้ปกครองสังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรม หลังทำกิจกรรม โดยผู้ปกครองจะส่งรูปทางไลน์มาให้ ให้เห็นผลงานวาดรูประบายสีของเด็ก ทำให้ครูมีโอกาสสัมผัสเด็กมากขึ้นหลังจากที่ห่างหายไปนานทำให้เห็นกิจกรรมของเด็ก ผลที่เกิดขึ้นคือทำให้เด็กไม่เครียด ลดเวลาในการอยู่กับหน้าจอทีวี หน้าจอโทรศัพท์และผู้ปกครองรู้สึกดีที่ครูมีใบงานมีสื่อให้ลูกได้ทำได้เรียนรู้

ตลาดนัดสามดี “jungน้องปฐมวัยเล่นสนุก และเรียนรู้ไปพร้อมครอบครัวและชุมชนสามดี”

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบเวทีสาธารณะ นำเสนอประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมสามดี พื้นที่สามดีของชุมชน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่าของต้นทุนชุมชน (ผ่านภูมิปัญญา วิธีการเป็นอยู่ รูปแบบความสัมพันธ์ ฯลฯ) ต่อการพัฒนาการอยู่ร่วมกันอย่างมีสุขภาวะของคนทุกวัย ภายในงานมีการนำตัวอย่างของจัดพื้นที่ดี สำหรับเด็ก ครอบครัว และชุมชน มาจัดในรูปแบบฐานการเรียนรู้เป็นฐานๆ โดยแกนนำครอบครัว นำเสนอฐานการเรียนรู้ในเรื่องอาหาร และชุมชนนำเสนอกิจกรรมฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีการจัดในรูปแบบตลาดนัดและมีภาคกลางคืนและมีเสริมด้วยของขวัญสำหรับเด็กที่มาเข้าร่วมกิจกรรม

ผลลัพธ์การบูรณาการสามดี

1.พ่อแม่ ผู้ปกครอง เห็นความสำคัญ ให้ความร่วมมือ สนับสนุน และส่งเสริมเด็กได้อย่างเหมาะสม นำไปสู่การนำการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ให้เด็กปฐมวัยในบ้าน จำนวน 10 ครอบครัว เกิดพื้นที่สร้างสรรค์ พื้นที่เล่น มุมอ่านในบ้านจำนวน 20 พื้นที่ ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ในเรื่องการผลิตสื่อจากสิ่งที่อยู่รอบตัว จากวัสดุในธรรมชาติหรือทรัพยากรที่มีในชุมชน ที่สามารถมาทำสื่อและของเล่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็กได้โดยไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของที่ฟุ่มเฟือย

2.เกิดการพัฒนากิจกรรมหลากหลาย กิจกรรมสำหรับชุมชน จากการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก บริเวณมัสยิดบ้านควน ทำให้พื้นที่นี้กลายเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมของชุมชน มีการเพิ่มกิจกรรมภายในลานเล่น เป็นกิจกรรมในชุมชนที่หลากหลายมากขึ้น จากกิจกรรมไม่กี่อย่าง ปัจจุบันมีการสอนศาสนาเขาไปในตัวด้วย โดยผู้นำชุมชนเอาประเด็นศาสนา มาเชื่อมโยงกับการเลี้ยงลูกด้วยแนวคิดสามดีผ่านกิจกรรมการบรรยายธรรมภาคค่ำ นอกจากนี้ทางยังมีการนำบสนับสนุนจากอบต. และสสส. มาบูรณาการร่วมกันทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

3.เกิดกลไกความร่วมมือในระดับชุมชนในการพัฒนาแผนส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัยด้วยแนวคิดสามดี โดยได้รับความร่วมมือจากส่วนปกครองท้องถิ่น คือ อบต.พร่อน กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพร่อน ที่ให้การสนับสนุนหนังสือและงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรมในพื้นที่สร้างสรรค์ที่มีมัสยิดบ้านควน กลุ่มและองค์กรชุมชนที่ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่และพัฒนาระบบการเรียนรู้ของชุมชน อาทิ กลุ่มอสม. หมู่บ้าน , สภาเด็กและ

เยาวชนตำบลพร่อน , คณะทำงานที่อ่านหนังสือท้องถิ่น รักการอ่าน ชมรม ตาดีกาตำบลพร่อน และศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนตำบลพร่อน ที่ให้ การสนับสนุนและร่วมออกแบบกิจกรรมสำหรับเด็กในพื้นที่สร้างสรรค์ และมัสยิดบ้านควน ผู้นำศาสนาที่เห็นความสำคัญในการพัฒนาเด็กและ ให้ใช้พื้นที่มัสยิดเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ พื้นที่การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว

4.การขยายผลในระดับนโยบาย/ท้องถิ่น ในช่วงที่ผ่านมาการจัด กิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนเป็น อย่างดีจากคณะผู้บริหารชุดเก่า โดยเฉพาะกองการศึกษาที่มีการทำงานร่วมกัน มาอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากในปี 2564 เป็นช่วงเปลี่ยนผ่าน ทำให้คณะ ทำงานชุดเดิมผอ.กองการศึกษาคนเก่าที่เคยสนับสนุนกิจกรรมมาตลอด ย้ายออกไปและอยู่ในระหว่างกำลังวางแผน ทำให้ไม่ทราบนโยบายและ ทิศทางที่ชัดเจน

5.การจัดตลาดนัดสามดี สามารถสร้างความสนใจให้กับพื้นที่ ไกลเคียงที่มาร่วมงาน คือ สะเตงนอกและนราธิวาส ได้แนวทางในการนำ ตัวอย่างกิจกรรมไปขยายในพื้นที่ของตัวเอง และศ.อบต. นำแนวทางการ จัดกิจกรรมไปใช้ขับเคลื่อนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ในเรื่องการผลิต สื่อสร้างสรรค์

2.โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย “ครอบครัวตรีมิตร ปันรัก สร้างสุขสู่ชุมชน”

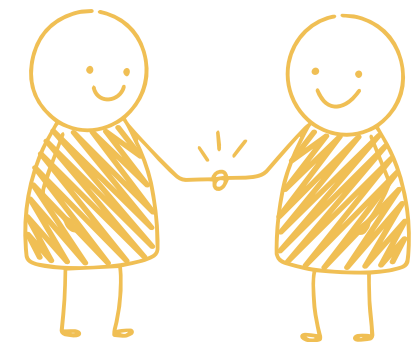
จุดประกายท้องถิ่น ชุมชน ครอบครัว ร่วมสร้างปฏิบัติการ บูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย

เทศบาลเมืองสะเตงนอก ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา มีจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 ศูนย์ 1 โรงเรียนอนุบาล โดยในชุมชนมีจำนวนเด็กปฐมวัยที่เข้ามารับการอบรมเลี้ยงดูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตรีมิตร จำนวนทั้งสิ้น 130 คน ตั้งแต่อายุ 2 ขวบ 6 เดือน – 4 ขวบ รวม 13 หมู่บ้าน จากการลงสำรวจสถานการณ์ในชุมชนทำให้พบว่าพื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรม การเลี้ยงดูเด็กส่วนใหญ่โดยผู้สูงอายุ เนื่องจากพ่อแม่ต้องคดียาเสพติด หรือพ่อแม่ต้องประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว และบางครอบครัวเกิดจากการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ทำให้ครอบครัวแตกแยก ปัญหาตกอยู่กับปู่ย่า ตายายต้องเป็นภาระในการเลี้ยงดู ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน ผู้ปกครองไม่มีเวลาเอาใจใส่และขาดความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู ทำให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตรีมิตร ติดโทรศัพท์ โดยที่ผู้ปกครองเข้าใจว่า เมื่อเด็กเล่นโทรศัพท์แล้วเด็กนิ่งไม่แฉ่ง จึงตัดความรำคาญด้วยการเอาโทรศัพท์ให้เด็กเล่น เด็กจึงติดเกม การปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวลดน้อยลง ทำให้เกิดปัญหาเด็กขาดความอบอุ่นและก้าวร้าว

สถานการณ์ดังกล่าวนำมาสู่การจัดเวทีพูดคุยร่วมกันนำโดยแกนนำครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตรีมิตร ได้มีการประสานผู้ปกครอง คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แกนนำชุมชนและส่วนปกครองท้องถิ่น จับมือหา

แนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยในชุมชน โดยการใช้แนวคิดสามดี พื้นที่ดี สื่อดี ภูมิดี มาบูรณาการสร้างปฏิบัติการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย นำมาสู่การพัฒนาแผนโครงการภายใต้ชื่อ “ครอบครัวตรีมิตร ปันรัก สร้างสุขสู่ชุมชน” และได้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมขับเคลื่อนงานบูรณาการมหัศจรรย์สามดี จำนวน 42 คน ที่มีองค์ประกอบจากฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่

- 1.ฝ่ายบริหารเทศบาล ประกอบด้วย นายก ทต. ,ปลัด ทต.และผู้ช่วยเทศกิก
- 2.ฝ่ายชุมชน ประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครอง ที่มาจากสาขาอาชีพต่าง ๆ
- 3.ฝ่ายการศึกษา ประกอบด้วย ผู้ดูแลเด็ก , ครูจิตอาสา , พี่เลี้ยงและผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก

การพัฒนาพื้นที่เรียนรู้ สื่อสร้างสรรค์และกิจกรรมสามดีเพื่อ เด็กปฐมวัยในชุมชน

พื้นที่สร้างสรรค์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตริมิตร เกิดขึ้นเนื่องจากพื้นที่
สะเตงนอกยังไม่มีพื้นที่ในชุมชนที่เป็นพื้นที่กลาง ลานกิจกรรมหรือลาน
อเนกประสงค์สำหรับคนในชุมชนมาทำกิจกรรมร่วมกัน ประกอบกับศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กตริมิตรที่ตั้งอยู่พื้นที่ชุมชน มีหมู่บ้านที่อยู่ใกล้กับศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กจำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 4 , 6 , 9 และ 10 ทำให้พื้นที่ในศูนย์
กลายเป็นพื้นที่กลางของชุมชน โดยที่ผ่านมาในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่
ของชุมชนมีการใช้พื้นที่ของศพด. ในการทำกิจกรรมมาโดยตลอด ด้วยเหตุนี้
ทางศูนย์จึงได้มีการพัฒนาพื้นที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแต่เดิมมีสนาม
เด็กเล่นเป็นพื้นที่สร้างสรรค์เป็นสนามเด็กเล่นอยู่แล้วและมีเครื่องเล่นสำหรับเด็ก
เด็ก เช่น บันไดทรงตัว อุโมงค์ลอด ต่อมาเมื่อมีโครงการบูรณาการสามดี
สู่ชุมชนจึงได้มีการจัดโซน เพิ่มมุมเล่น มุมน้ำ มุมทราย สร้างพื้นที่เป็น
สไลด์เดอร์สำหรับเล่นฟองสบู่และทำที่ป็นปายเป็นโซนเล่นสำหรับเด็ก รวม
ถึงมีลานกิจกรรมที่สามารถรองรับผู้ปกครองและเด็กที่มาเข้าร่วมจำนวนมาก
ได้ นอกจากนี้ทางศูนย์ยังได้มีการจัดทำสื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็ก
เด็กที่หลากหลาย ช่วยให้เกิดทักษะและพัฒนาการที่สมวัย

เนื่องจากพื้นที่สร้างสรรค์ในชุมชนอยู่ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ตริมิตร การจัดกิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ จึงเป็นกิจกรรมที่ครูมีบทบาท
สำคัญในการออกแบบกิจกรรมให้กับเด็กโดยตรง ซึ่งเป็นกิจกรรมนอกเหนือ
จากการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กในช่วงเวลาปกติ โดยเน้นให้เด็กได้
เล่นในพื้นที่สนามเด็กเล่นผ่านเครื่องเล่นต่าง ๆ เป็นหลัก เช่น การป็นปาย
เชือก การเล่นน้ำ เล่นทราย การเล่นฟองสบู่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการ

ชวนผู้ปกครองและชุมชนมาทำกิจกรรมร่วมกับเด็กในช่วงเสาร์อาทิตย์ เช่น
กิจกรรมครอบครัวสุขสันต์มหัศจรรย์สามดี (บั้นแบ้ง , ทำขนมโบราณ)
กิจกรรมชวนน้องถือปิ่นโตเข้าวัด กิจกรรมเรียนรู้สู่โลกกว้าง พาเด็กไปเรียนรู้
แหล่งเรียนรู้ในชุมชนใกล้บ้าน ใกล้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

ครอบครัวสามดี ร่วมพัฒนาพื้นที่ดี สื่อดี ภูมิดี ในบ้าน

การบูรณาการสามดีสู่ชุมชน เริ่มต้นจากการเชิญชวนผู้ปกครอง
เข้าร่วมโครงการ ชวนครอบครัวที่มีความประสงค์และมีเวลาอยากเข้าร่วม
จริง ๆ จำนวน 15 ครอบครัว (ในเบื้องต้น) แต่หลังจากทำโครงการไปแล้ว
พบว่าผู้ปกครองหลายท่านหลายครอบครัวให้ความสนใจอยากเข้าร่วมด้วย
จึงทำให้โครงการบูรณาการที่ลงสู่ชุมชนมีการเชิญชวนให้ผู้ปกครองทั้งศูนย์
คือเด็กทั้งศูนย์เข้าร่วมโครงการจำนวน 120 ครอบครัว และเกิดปฏิบัติการ
พัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ พื้นที่เล่น พื้นที่การเรียนรู้สำหรับเด็กในบ้าน ใน
รูปแบบต่าง ๆ เช่น มุมของเล่น มุมนิทาน มุมน้ำ มุมทราย และมุมปลูกผัก
โดยเฉพาะมุมปลูกผัก ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตริมิตรได้มีการสนับสนุน
กระถางปลูกผักให้กับทุกครอบครัวทั้ง 120 ครอบครัว ในการจัดพื้นที่และมุม
การเรียนรู้ในแต่ละบ้านจะขึ้นกับสภาพและความพร้อมของแต่ละบ้านของ
ผู้ปกครองที่สามารถจัดหาได้ตามต้นทุนตามพื้นที่ โดยพบว่าบ้านไหนที่มี
พื้นที่มีบริเวณส่วนตัวก็อาจจะมีมุมของเล่นมีมุมทราย หรือบางบ้านมีพื้นที่
สำหรับปลูกพืชก็ปลูกพืช เป็นต้น

ขณะเดียวกันยังมีการกำหนดกติกาภายในครอบครัวร่วมกัน คือ

1. ผู้ปกครองเด็กต้องอ่านนิทานให้ลูกฟังอย่างน้อยวันละ 1 เรื่อง
2. เด็กเล่นโทรศัพท์ได้ไม่เกินวันละ 30 นาที เป็นต้น

แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากสถานการณ์โควิดในช่วงที่ผ่านมาทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตริมิตรไม่สามารถดำเนินการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กในห้องเรียนได้ และต้องมีการปรับรูปแบบการสอนในแบบ on hand ให้เด็กทำผ่านใบงาน และสื่อต่าง ๆ แทน โดยมีผู้ปกครองทำหน้าที่เป็นครูในบ้านแทนคุณครู ซึ่งครูจะทยอยนำใบงานและสื่อส่งให้เด็กสัปดาห์ละหนึ่งหรือสองสัปดาห์ ครั้งต่อมาได้มีการจัดทำสื่อและชุดสื่อ ในรูปแบบกระเป๋าสื่อปันรักปันสื่อ ปันรัก ปันสุข นำสื่อส่งให้กับผู้ปกครองของเด็กที่บ้าน โดยได้แนวนมาจาก สสส. ที่ให้มาซึ่งเป็นแนวมหัศจรรย์สื่อสร้างสรรค์ที่เป็นกระเป๋าสื่อเหมือนกัน เนื่องจากก่อนหน้านี้จะเปลี่ยนมากระเป๋าสื่อทางผู้บริหารมีนโยบายว่าอยากให้ มีจัดการเรียนการสอนโดยการจัดทำคลิปวิดีโอและให้เด็กเรียนทางออนไลน์ แต่พบปัญหาว่าทำกับเด็กเล็ก ๆ ไม่ได้ผล จากการประเมินแล้วตอบรับ และการคุยกับผู้ปกครองทางไลน์ ครูศูนย์จึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของ สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กใหม่ในรูปแบบกระเป๋าสื่อปันรักปันสื่อ ปันรัก ปันสุข แล้วนำส่งสื่อไปที่บ้าน ภายในกระเป๋าสื่อประกอบด้วยนิทานป๊อบอัฟ เกม จิ๊กซอว์ ตัวต่อ ร้อยหลอด แบ๊งค์โดว์ มีสื่อสำหรับเด็กประมาณ 10 ชิ้น โดย เป็นการ บูรณาการบรวมนจาก 3 โครงการ ของเทศบาล กสศ. และสออบต. เพื่อให้ครบจำนวนเด็กทุกคนในศูนย์จำนวนร้อยกว่าคน ให้เด็กได้เล่นสื่อ เหมือน ๆ กัน เท่า ๆ กัน

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอย่างอื่นเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็ก โดย แนะนำให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมหรือสร้าง ปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว ผ่านกิจกรรมที่ทำอยู่แล้วเป็นกิจวัตรประจำวัน เช่น

การชวนลูกเข้าครัว ชวนเด็กซักผ้า ปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ เป็นต้น ผลที่เกิดขึ้นพบว่าผู้ปกครองมีการส่งคลิปกลับมาให้ครูดู นอกเหนือจากใบงาน ที่ครูมอบหมายให้แล้วหรือคลิปวิดีโอที่เป็นกิจกรรมเคลื่อนไหว เด็ก ๆ ก็จะทำ กิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นกิจกรรมครอบครัว เป้าหมายในการจัดประสบการณ์ เรียนรู้ให้กับเด็กผ่านการทำใบงานและสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ร่วมกับการทำ กิจกรรมร่วมกันในครอบครัวเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กและให้ ห่างไกลจากจอสีเหลี่ยม เนื่องจากหากให้เด็กเรียนรู้ผ่านกิจกรรมออนไลน์ อย่างเดียว ซึ่งผ่านโทรศัพท์เกรงว่าเด็กจะติดจิ้งมีใบงานที่ครูมอบหมาย ให้ทำและมีกิจกรรมอย่างอื่นร่วมกับผู้ปกครอง เช่น ปลูกผัก รดน้ำต้นไม้ ช่วยกวาดบ้านถูบ้าน หรือออกไปเล่นลานกว้าง ๆ ออกกำลังกายหน้าบ้าน เป็นต้น เพื่อให้เด็กละจากโทรศัพท์ซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ครูให้ ไปในใบงานในแต่ละสัปดาห์ โดยกำหนดกติกาว่าให้ส่งใบงานให้กับครูสอง สัปดาห์ครั้ง

ผลลัพธ์การบูรณาการสามดี

1.ครอบครัว 3 ดี ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง เกิดความเข้าใจบทบาท ความสำคัญของพ่อแม่ในการมีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ใน เด็กเล็ก โดยไม่มองว่าเป็นหน้าที่ของครูหรือการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพียงอย่างเดียว จึงให้ความร่วมมือสนับสนุนและส่งเสริมเด็กได้อย่าง เหมาะสม นำไปสู่จัดกิจกรรมและจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เป็นพื้นที่ สร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในบ้าน จำนวน 15 ครอบครัว

2.ครูศูนย์ 3 ดี การพัฒนาศักยภาพครูแกนนำทำให้มีความเข้าใจ พัฒนาการของเด็กที่ถูกต้อง และเกิดการทำกิจกรรมและออกแบบการเรียนรู้

ตามธรรมชาติของเด็ก ทำให้เด็กได้รับการส่งเสริมที่ถูกต้อง มีทักษะและมีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน

3.การสร้างความร่วมมือของชุมชนและครอบครัว จากการให้ชุมชนและครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการออกแบบ และจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเล็กในชุมชน ทำให้ผู้ปกครองเห็นคุณค่าของตัวเอง ชุมชนเห็นคุณค่าของตัวเอง โดยมีครูให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ จึงกลายเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับทุกคนที่มีส่วนร่วมและคุณค่าที่เกิดขึ้นดังกล่าว ยังส่งผลมาถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการส่งเสริมคือเด็กปฐมวัย ให้เป็นเด็กที่มีพัฒนาการสมวัยและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

4.ผู้บริหารท้องถิ่นให้ความสนใจการใช้แนวคิดบูรณาการสามดีในเด็กปฐมวัย จากผลงานที่ผ่านมาและการดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตรีมิตร ทำให้กลุ่มผู้บริหารชุดใหม่ที่ดูแลกองการศึกษาที่เป็นรองนายกทศ. ผอ.กองการศึกษาและนักวิชาการให้ความสนใจและเริ่มเข้ามามีส่วนร่วม ถือเป็นสัญญาณที่ดีว่าผู้บริหารชุดใหม่นี้ให้ความสนใจ ให้ความสำคัญ ให้ความร่วมมือ ให้ความสำคัญและสนับสนุน รวมถึงเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาในเด็กเล็ก ซึ่งน่าจะเป็นจุดเริ่มต้นในการเข้ามาช่วยดู ช่วยสนับสนุน และให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันในอนาคต

3.โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย : กิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์บูรณาการ 3 ดี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกาเด๊ะ

จ.สตูล

จุดประกายท้องถิ่น ชุมชน ครอบครัว ร่วมสร้างปฏิบัติการ บูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยและการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กจะต้องได้รับประสบการณ์จริง มีการจัดประสบการณ์ที่หลากหลายทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้บูรณาการเข้ากับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นแนวคิดหนึ่งในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกาเด๊ะ จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นหนึ่งในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เข้าร่วมโครงการมหัศจรรย์สามดีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาเป็นระยะเวลาหลายปี ด้วยมองเห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหัวใจของการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตามช่วงวัยของเด็กผ่านกระบวนการการเรียนรู้ในศูนย์ฯ ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูจึงส่งผลสำคัญต่อการเรียนรู้และพัฒนาการเด็กผ่านจัดประสบการณ์เรียนรู้ สื่อและกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ เพื่อทำให้เด็กเต็มใจที่จะเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีพัฒนาการแต่ละด้านสมวัย

อย่างไรก็ตามการสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่เด็กปฐมวัยได้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพ เติบโตเป็นเยาวชนและพลเมืองที่ดี เฉลียวฉลาด คิดเป็น ทำเป็น และมีความสุข จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริม ปกป้อง ดูแลจากคนรอบข้างคือครอบครัวและชุมชน ซึ่งหากมีการร่วมกันส่งเสริมการพัฒนาสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กไปพร้อม ๆ กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งเป็น

สถานศึกษาที่ให้การเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยที่อยู่ในพื้นที่ชุมชน โดยให้ชุมชนและครอบครัวเข้ามามีบทบาทในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับเด็ก ด้วยการสร้างพื้นที่ดี พื้นที่เล่น พื้นที่กิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเด็กในแต่ละช่วงวัย ย่อมทำให้เด็กได้รับประสบการณ์เรียนรู้ที่ดีหลากหลาย เกิดการพัฒนาทักษะและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกาเด๊ะ หมู่ที่ 1 ตำบลควน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ได้เล็งเห็นความสำคัญของเด็ก จึงได้จัด “ กิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์และการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ” และได้นำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมให้กับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่นและฝ่ายการศึกษา มาร่วมกันกำหนดทิศทางการผลิตสื่อพื้นที่สร้างสรรค์ ที่ใช้ในการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาทั้งตัวเด็กนักเรียนและคุณครู ภายใต้โครงการกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์บูรณาการ 3 ดี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกาเด๊ะ ดำเนินงานในพื้นที่ ชุมชนลูกโปะบาตู + กาเด๊ะ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านควน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล และมีการจัดตั้ง**คณะทำงานบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย** จำนวน 16 ท่าน ที่มาจากฝ่ายต่าง ๆ ประกอบด้วย

- 1.ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกอบต. , ศ.อบต.
- 2.ฝ่ายชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน) , ผู้นำศาสนา (อิมามและคณะกรรมการมัสยิด) , ตัวแทนผู้ปกครอง
- 3.ฝ่ายการศึกษา ได้แก่ ผอ.กองการศึกษา , หัวหน้าสถานศึกษา , ครูศพด.
- 4.ฝ่ายสาธารณสุขและสวัสดิการ ประกอบด้วย นักวิชาการสาธารณสุข

การพัฒนาพื้นที่ดี พื้นที่สร้างสรรค์และกิจกรรมสามดีเพื่อ เด็กปฐมวัยในชุมชน

1.พื้นที่สร้างสรรค์บริเวณศาลาหน้าร้านค้ามัสยิด ม.2 โดยมีการปรับปรุงพื้นที่ ในศาลาและนำสื่อต่างๆ ไปวางไว้ เพื่อให้เด็ก ๆ ในชุมชนได้มาใช้งาน

มัสยิดมีจุดเด่นในเรื่องพื้นที่สาธารณะให้กับชุมชน เด็ก ประชาชน มาใช้บริการ ในกิจกรรมที่จัดสร้างขึ้น บริเวณหน้ามัสยิดจะมีเรื่องสนทนาการศูนยเรียนรู้และสนามเด็กเล่นที่ร่วมกับ we are happy ส่วนหนึ่งและอีกส่วนจากท้องถิ่น ดำเนินการในเรื่องของสนามเด็กเล่นกลางแจ้งและสระน้ำในเรื่องของ “ **สนามเด็กเล่นสร้างปัญญา** ” ที่ทำให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรม ในขณะเดียวกันยังได้มีการทำพื้นที่อ่านหนังสือ พื้นที่พักผ่อนหย่อนใจและแปลงปลูกผัก โดยมีการบูรณาการร่วมกับศูนยศาสตร์พระราชาเป็นแหล่งเรียนรู้หลัก ๆ ในชุมชน

กิจกรรมการผลิตสื่อสามดี ทำสื่อบริเวณหน้าลานมัสยิด เป็นกิจกรรมทำสื่อทำจากสิ่งที่มีอยู่โดยนำของเหลือใช้/วัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์ มีการรับบริจาคขยะรีไซเคิลประเภทขวดน้ำพลาสติก กล่องต่างๆ นำมาปรับเปลี่ยนเป็นของเล่น เช่น อักษรตัวอักษรไขว้ โดยนำขวดน้ำมาตัดเฉพาะส่วนบนแล้วทำเป็นรางขนมครก โดยมีตัวอักษรติดอยู่ข้างใต้ มีโจทย์/เกมให้เด็กเล่นโดยการให้นำฝาไปครอบไว้ให้ตรงกับตัวอักษรที่บอกหรือรูปที่บอก , การทำฐานค่ายกลที่ทำจากแก้วกระดาด , การทำของเล่นจากวัสดุพื้นบ้านจากลูกยางและกะลามะพร้าว ซึ่งการนำวัสดุเหลือใช้ที่อยู่รอบตัว รวมถึงวัสดุจากธรรมชาติที่มีในชุมชนมาผลิตสื่อและของเล่นให้กับเด็กนอกจากเสริมสร้าง

พัฒนาการให้กับเด็กแล้ว ยังทำให้ชุมชนและครอบครัวเห็นถึงประโยชน์ในการทำของเล่นและสื่อสร้างสรรค์ให้กับเด็กได้โดยไม่จำเป็นต้องซื้อของเล่นหรือสื่อที่มีราคาแพง

2.ศูนยพัฒนาเด็กเล็กบ้านกาเดะ ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 บ้าน อุโบะบาตู+กาเดะ ตำบลควน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลควน เป็นหนึ่งในศูนยพัฒนาเด็กเล็กที่เข้าร่วมโครงการมหัศจรรย์สามดีในศูนยพัฒนาเด็กเล็กมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการใช้แนวคิดสามดี พื้นที่ดี สื่อดี ภูมิดี ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนยเด็กเล็กครูในศูนยได้รับการพัฒนาศักยภาพทำให้มีความรู้ในเรื่องการจัดทำสื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่หลากหลาย มีการออกแบบกิจกรรมและการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนยพัฒนาเด็กเล็ก เกิดมุกกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างพัฒนาการเด็กทั้งในศูนยและพื้นที่รอบศูนย อาทิ มุมเล่น มุมหนังสือ ลานสนามเด็กเล่น แปลงปลูกผัก โดยศูนยเน้นการออกแบบกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์และการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ทำให้ศูนยกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชนโดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน นำเด็กมาเล่นและทำกิจกรรมในศูนยพัฒนาเด็กเล็ก ขณะเดียวกันทางศูนยยังได้ร่วมกับคนในชุมชนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชนให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิตวัฒนธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยมีการเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนให้เป็นหนึ่งในแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนยพัฒนาเด็กเล็ก

ครอบครัวสามดี ร่วมพัฒนาพื้นที่ดี สื่อดี ภูมิดีในบ้าน

เริ่มต้นจากครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการเชิญชวนผู้ปกครองเด็กในศูนย์มาเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้ปกครอง “พื้นที่สร้างสรรค์ และการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย” รับฟังสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่ การให้ความรู้ในเรื่องการสร้างวินัยเชิงบวกและพัฒนาการเด็ก การดูแลการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็กในบ้าน ผ่านแนวคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้บูรณาการ 3 ดี” ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้ปกครองที่เข้าร่วมเริ่มต้นจำนวน 10 ครอบครัว กิจกรรมที่บ้านจัดพื้นที่เล่นเป็นกลุ่มสำหรับเด็กวัยเดียวกันจำนวน 2-3 ครอบครัว แล้วออกแบบเป็นพื้นที่เล่นสำหรับเด็ก เช่น มุมน้ำ มุมทราย สำหรับให้เด็กได้มาใช้ทำกิจกรรมร่วมกัน การจัดกิจกรรมปลูกผักและการจัดพื้นที่บ้านให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็ก โดยให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมจัดมุมต่าง ๆ ให้กับเด็ก เช่น มุมเล่น มุมหนังสือ มุมเกษตร ซึ่งในเวลาต่อมาได้รับความสนใจจากครอบครัวในชุมชนต้องการเข้าร่วมด้วย จึงมีการขยายเป็น 25 ครอบครัว และเพิ่มเป็น 30 ครอบครัวในปัจจุบัน

แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนแบบ on hand เนื่องจากศูนย์เด็กเล็กปิด ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด การสอนแบบ on hand ในสองลักษณะคือ

1. การใช้ใบงานและสื่อประกอบการเรียนรู้ โดยครูจะมีใบความรู้หรือใบกิจกรรม ให้นำดับเป็นอาทิตย์และมีการจัดตลาดนัดวิชาการ เช่น การจัดแข่งขันเรื่องวาดรูประบายสีครูจะบอกให้ผู้ปกครองให้เด็กระบายสีวาดรูปแล้วถ่ายคลิปมาส่งแล้วมีการให้รางวัลกับเด็ก , ในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมครูจะนำหนังสือนิทานไปให้ผู้ปกครองอ่านให้เด็กฟังแล้วถ่ายคลิปมาส่งว่าเด็กได้รับอะไรบ้าง เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง โดยใบงานจะให้ทำเป็นเล่มส่งไปให้ผู้ปกครองเป็นรายอาทิตย์แล้วเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงาน

2. จัดการเรียนรู้นอกสถานที่ โดยให้ผู้ปกครองโฟกัสจุดที่จะพาลูกไปศึกษาเองบริเวณใกล้บ้าน เช่น คู่มือการทำนา คู่มือการเลี้ยงไก่ หรือการตัดยางหรือร้านค้า เพื่อทำให้เด็กมีการเรียนรู้วิถีของชุมชนที่หลากหลาย

จุดเน้นสำคัญของการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กในรูปแบบนี้ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมกับครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก เนื่องจากมองว่าถ้าให้เด็กอยู่เฉย ๆ แล้วทำแค่ใบงานอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะได้อย่างรอบด้าน จึงต้องให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วยและให้ผู้ปกครองได้รู้ว่าพ่อแม่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการให้กับลูกของตนเอง สามารถความภูมิใจให้ผู้ปกครองว่าทำตรงนี้ลูกได้คะแนนดี มีพัฒนาการที่ ผู้ปกครองก็มีความสุขไปด้วย

ตลาดนัดสามดี พื้นที่สร้างแรงบันดาลใจและขยายผล

ตลาดนัดสามดีเป็นการจัดใหญ่ร่วมกับชุมชน เน้นเรื่องของวิถีชุมชน การสาธิตประชาสัมพันธ์เรื่องของครอบครัวสามดี การผลิตสื่อเรื่องของอาหารการกิน วิถีชุมชน การเป็นอยู่และจัดบูทในเรื่องของการผลิตสื่อฐานงานวิชาการและฐานศาสตร์พระราชา มีทั้งหมดประมาณ 4-5 ฐาน และการเสวนาในหัวข้อ “สามดีทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในชุมชนได้อย่างไร” โดยมีผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนในเวทีเสวนาประกอบด้วย ภาคประชาชน ผู้นำชุมชน ใต้ฮิหมาม ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนอนามัย ปลัดนายก และผอ.กองการศึกษาการ จัดกิจกรรมจากชุมชนจัดทำฐานภูมิปัญญาพื้นบ้าน การสาธิตขนมพื้นบ้าน อาหารพื้นถิ่น เอกลักษณะวัฒนธรรมประจำตำบล และวิถีชุมชนการแต่งกาย ส่วนการแสดงบทเวทีเป็นการแสดงของเด็กเยาวชนของศูนย์และของชุมชนใกล้เคียง ของโรงเรียนในบริเวณใกล้เคียง นอกจากนี้ยังมีทาง อสม. มาให้ความรู้เรื่องของโควิด 19 กับประชาชนภายในงานด้วย

สามดี สามเปลี่ยน ผลลัพธ์การบูรณาการสามดี

“สามเปลี่ยนด้วยสามดี” คือ ชุมชน ผู้ปกครองและครู ไปสู่เด็ก ทั้งสามเปลี่ยนไปสู่เด็กด้วยสามดี ถ้าชุมชนเข้าใจคำว่าสามดี ผู้ปกครองเข้าใจคำว่าสามดี ครูเข้าใจคำว่าสามดี เด็กก็จะไปในทิศทางเดียวกันว่าเราจะต้องปรับพื้นที่ให้เป็นสามดีทั้งตำบลเพื่อให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีภายใต้กระบวนการที่เราวางเป้าไว้ และสุดท้ายทั้งสามเปลี่ยนจะนำไปสู่กลไกของการเปลี่ยนให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีภายใต้การเปลี่ยนสามดีของสามเปลี่ยนสู่สามดี

สามดีสามเปลี่ยน ส่งผลสร้างการเปลี่ยนที่สำคัญคือ

1.เปลี่ยนแปลงให้เกิดพื้นที่ดี ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ เกิดชุมชนที่ดี ชุมชนมีแนวคิดที่เปลี่ยนให้ความสำคัญกับเด็กมากขึ้น เห็นบทบาทว่าชุมชนต้องเป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการทำให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดี และยังส่งผลต่อท้องถิ่นที่เข้ามาให้ความสำคัญ ร่วมสนับสนุน ซึ่งเป็นผลจากการกระตุ้นของชุมชนที่ผลักดันให้ท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนา

2.เปลี่ยนแปลงผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองเกิดการเปลี่ยนแปลงมุมมอง เปลี่ยนแนวคิด เปลี่ยนพื้นที่ ปรับปรุงพื้นที่ที่บ้านให้สอดคล้องทำให้บ้านมีพื้นที่เล่นให้เด็กมากขึ้น มีสื่อดีและเด็กมีภูมิคุ้มกันที่ดีในเรื่องของภูมิที่ถูกต้อง มีความแข็งแรงมีคุณภาพชีวิตที่ดี

3.เปลี่ยนแปลงครู ครูมีการเปลี่ยนบทบาทของตัวเอง เกิดการพัฒนาศักยภาพ เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้นและสร้างสิ่งใหม่ ๆ ให้กับเด็ก ให้สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาตนเอง พัฒนาเด็ก

4.เกิดการต่อยอดต่อขยายผลที่สำคัญสองเรื่องคือ

4.1ศพด.บ้านกาเด๊ะ นำโครงการพัฒนาศักยภาพการจัดการศึกษาไปบรรจุในแผนของศูนย์ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูศูนย์ การผลิตสื่อและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก

4.2กองการศึกษาอบต.บ้านควนบรรจุแผนงานส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ การจัดการศึกษาของท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กในตำบลบ้านควนและมีการจัดสรรงบประมาณส่งเสริมพัฒนาศักยภาพฯให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อยอดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.3ฝ่ายการศึกษา/สถานศึกษามีการนำแนวคิดสามดีมาปรับใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาส่วนหนึ่งและนำแนวคิด

สามดีมาบูรณาการร่วมกับโครงการอื่น ๆ เพื่อให้ศูนย์มีพื้นที่ดี มีสื่อที่ดี และเด็กมีภูมิที่ดี และสามารถนำเป็นฐานส่งโครงการเข้าประกวดภายใต้ มหัศจรรย์พื้นที่สามดีสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ และทำให้ได้รับรางวัลชมเชย จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

4.โครงการบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย “สานรักครอบครัวมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชน” บ้านจือแวง หมู่ที่ 5 ตำบล ตะมะยุง อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

จุดประกายท้องถิ่น ชุมชน ครอบครัว ร่วมสร้างปฏิบัติการ บูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย

จุดเริ่มต้นความร่วมมือเกิดขึ้นหลังจากที่ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประจำมัสยิดมูฮอริบาตอิสลามียะ ได้มีโอกาสเข้าร่วมอบรมกับโครงการ มหัศจรรย์สื่อสร้างสรรค์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แล้วนำแนวคิดสามดีมาเผยแพร่ต่อ โดยมีการปรึกษากับหน่วยงานต้นสังกัดก่อนว่ามีโครงการเข้ามาใน ชุมชน เรื่องโครงการบูรณาการสามดีสู่ชุมชน ซึ่งทางนายกอบต.ตะมะยุง ปลัดและนักวิชาการ ได้ให้การสนับสนุนและร่วมมืออย่างเต็มที่ โดย ให้สิทธิครูเป็นผู้ประสานงานในโครงการและกิจกรรม ต่อมาได้มีการประชุม ผู้ปกครองและแต่งตั้งทีมงานคณะทำงานบูรณาการมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัย ในทำงานร่วมกันจำนวน 15 คน จากฝ่ายต่าง ๆ ประกอบ ด้วย

- 1.ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย นายกอบต.ตะมะยุง , ผู้ช่วยนักพัฒนาฯ , ปลัดอบต. และนักวิชาการศึกษาอบต.ตะมะยุง
- 2.ฝ่ายชุมชน ประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครอง , กำนันตำบลตะมะยุง
- 3.ฝ่ายการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารศูนย์ , ผู้ดูแลเด็กและ กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คณะทำงานได้ทำการสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชน ผ่านการเยี่ยมบ้านเด็กซึ่งมีจัดเป็นประจำทุกปี โดยเข้าไปสำรวจข้อมูลเพิ่มเติม

เดิมในเรื่องของการดูแลเด็กและการใช้สื่อที่บ้าน ทำให้ทราบถึงปัญหาว่า ส่วนใหญ่ช่วงเวลาที่เด็กอยู่ที่บ้านผู้ปกครองไม่มีสื่อให้กับเด็กเท่าที่ควร/ขาด สื่อสำหรับเด็ก เมื่อไม่มีสื่อทำให้เด็กติดจอโทรศัพท์มากขึ้น เนื่องจาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงานหรือไม่มีเวลาพูดคุยทำกิจกรรมกับ ลูกและให้เด็กเล่นมือถือแทน จากการสำรวจพบว่าขณะอยู่ที่บ้านเด็กไม่มี สื่อสำหรับเด็กและผู้ปกครองไม่เข้าใจว่าสื่อสำหรับเด็กคืออะไร สถานการณ์ ดังกล่าวนำมาสู่การพูดคุยร่วมกันระหว่างครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน และผู้ปกครอง หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและวางแผนออกแบบ พัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กในชุมชนผ่าน แนวคิดการบูรณาการ 3 ดี พื้นที่ดี สื่อดี ภูมิดี ในเด็กปฐมวัย โดยใช้ความร่วมมือระหว่างครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครอบครัว ชุมชนและส่วนปกครอง ท้องถิ่น ภายใต้โครงการ “**สานรักครอบครัวมหัศจรรย์ 3 ดี สู่ชุมชน**”

การพัฒนาพื้นที่ดี พื้นที่สร้างสรรค์และกิจกรรมสามดีเพื่อเด็กปฐมวัยในชุมชน

พื้นที่สร้างสรรค์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศพด.ประจำมัสยิดมุฮ์ริบาตุอิสลามียะ

การพัฒนาการเล่นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำมัสยิดมุฮ์ริบาตุอิสลามียะ เกิดขึ้นจากโครงการมหัศจรรย์สามดีบูรณาการสามดีสู่ชุมชน โดยให้คนในชุมชนร่วมสร้างพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก ภายใต้ชื่อ “ลานเล่นปันรัก” โดยจัดขึ้นในพื้นที่ศูนย์ เพื่อใช้เป็นแหล่งรวมที่คนในชุมชนสามารถทำกิจกรรมและให้เด็กไปเล่น เนื่องจากส่วนใหญ่คนที่อยู่ใกล้ศูนย์ตามปกติ

จะใช้พื้นที่ทำกิจกรรมร่วมกันอยู่แล้ว หลังจากเกิดการพัฒนาเป็นลานเล่นปันรัก จึงใช้เป็นพื้นที่ในการผลิตนิทานสองภาษาร่วมกันของครอบครัวด้วย

พื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือเป็นแหล่งเรียนรู้และพื้นที่การจัดกิจกรรมของชุมชน ในการจัดประชุมภายในชุมชนจะมาจัดที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด ซึ่งปัจจุบันทางศูนย์ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางอบต. ในการสร้างอาคารใหม่เพิ่มเติมหน้าห้องครัวและทำเป็น “ห้องสื่อสารรักมุฮ์ริบาตุ” ห้องสื่อสารด้านสื่อสำหรับเด็ก ภายในมีสื่อทุกอย่างที่สามารถให้เด็กในชุมชนหรือผู้สนใจไปเรียนรู้ในการผลิตสื่อได้

กิจกรรมนิทานสองภาษาและธนาคารหนังสือ

กิจกรรมที่มีการออกแบบร่วมกันของชุมชนคือให้ทุกบ้านผลิตหนังสือให้กับลูกของตนเอง โดยให้ผู้ปกครองทั้งหมดมาทำกิจกรรมผลิตหนังสือนิทานตามภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบ “นิทานสองภาษา” ในการสร้างหนังสือนิทานครูจะให้โจทย์กับผู้ปกครองว่าสามารถเลือกเรื่องอะไรก็ได้ที่ผู้ปกครองเคยได้ยินมาที่เป็นนิทานพื้นบ้าน โดยให้ผู้ปกครองมาผลิตสื่อที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำเป็นหนังสือนิทาน นอกจากหนังสือนิทานแล้วยังทางศูนย์ยังมีบู๊ตแบงค์หรือธนาคารหนังสือที่มีอยู่เดิมจากการสนับสนุนของอบต.และหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งผู้ปกครองสามารถที่จะยืมหนังสือไปอ่านที่บ้านได้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้ทำให้กับเด็กและผู้ปกครองสามารถผลิตสื่อของตัวเองและเด็ก ๆ มีความรู้สึกว่าการนิทานเล่มนี้เป็นหนังสือของแม่ตนเองคือนิทานเกิดขึ้นได้คือจากความร่วมมือของผู้ปกครอง พี่ ๆ น้อง ๆ ในบ้านโดยพี่สาวหรือพี่น้องจะเป็นคนช่วยกันวาดรูประบายสีร่วมกันทำในครอบครัว

ทำให้เกิดหนังสือนิทานขึ้น ซึ่งพบว่านิทานที่สร้างมาจากครอบครัวสามารถกระตุ้นการอ่านในเด็ก ๆ ได้เป็นอย่างดี เพราะเด็ก ๆ จะรู้สึกตื่นเต้นที่ตนเองมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งในการทำหนังสือนิทานเล่มนี้ขึ้นมา โดยครูจะแจกอุปกรณ์ให้ผู้ปกครองไปคิดเนื้อเรื่องที่บ้าน ให้ช่วยกันวาดรูประบายสีร่วมกันในครอบครัว พอถึงวันที่ทำสื่อจริงถึงจะมาทำเป็นเล่มที่ศูนย์ต่อ เด็ก ๆ จะรู้ว่านิทานเล่มนี้เป็นของแม่หลังจากนั้นทางศูนย์ได้มีการนำผลงานหนังสือนิทานสองภาษาตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เกิดจากความร่วมมือของผู้ปกครองและเด็กนำมาจัดภายในชุมชน

บรรยายธรรมบูรณาการ 3 ดี ตามหลักศาสนาอิสลาม

นอกจากการจัดกิจกรรมนิทานสองภาษาและการให้ยืมหนังสือนิทานกลับบ้านผ่านธนาคารหนังสือแล้ว กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำมัสยิดมุฮ์ริบาตุอิสลามมีหะยะ ยังมีการนำหลักศาสนามาพัฒนาด้วยแนวคิดสามดี โดยมีการจัดบรรยายธรรมบูรณาการ 3 ดี ตามหลักศาสนาอิสลามอีกด้วย เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งอยู่ในพื้นที่ของมัสยิดผู้ปกครองและเด็กส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีวิถีชีวิตที่เน้นคุณธรรมจริยธรรมตามหลักศาสนาอิสลามมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ทำให้ทางผู้นำศาสนาเห็นว่าหากมีการนำหลักศาสนามาประยุกต์ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในเด็กเล็กน่าจะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างทักษะและพัฒนาการของเด็กได้อีกทางหนึ่ง

ครอบครัวสามดี ร่วมพัฒนาพื้นที่ดี สื่อดี ภูมิดีในบ้าน

ครอบครัวสามดีในชุมชนบ้านจ้อแรง เริ่มต้นจากการที่ครูศูนย์มีการจัดอบรมให้กับผู้ปกครอง ภายหลังจากจัดอบรมผู้ปกครองเสร็จแล้ว มีข้อเสนอว่าอยากให้มีครอบครัวจิตอาสาเป็นครอบครัวนำร่อง มีครอบครัวที่สมัครเข้ามาเป็นครอบครัวสามดีเริ่มแรกจำนวน 11 ครอบครัว ในปีแรก 63 และมีการต่อยอดขยายครอบครัวสามดี เป็น 20 ครอบครัว เข้ามาเพิ่มอีก 9 ครอบครัว ในช่วงต้นปี 64

ครอบครัวสามดีต้นแบบมีการพัฒนาและจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านด้วยแนวคิดสามดี สร้างพื้นที่ภายในบ้านให้กลายเป็นพื้นที่การทำกิจกรรมร่วมกันสำหรับคนในครอบครัว เกิดมุมหนังสือหนังสือของหนู พื้นที่เล่นในบ้านสำหรับเด็ก มุมน้ำ มุมทรายและแปลงปลูกผัก ซึ่งชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนมุสลิมที่มีการปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม มีการอ่านอัลกุรอานอยู่ทุกบ้านอยู่แล้วเป็นประจำ แต่ภายหลังจากที่ครูนำแนวคิดเรื่องสามดีเข้ามาเสริม ทำให้ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับลูกหลานของตน จึงทำมุมหนังสือของครอบครัวขึ้นมาเหมือนกับว่าทุกคนในครอบครัวสามารถมาทำกิจกรรมในมุมนี้นี้มากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าบางบ้านที่มีการทำพื้นที่เล่นในบ้านได้กลายเป็นพื้นที่เล่นให้กับลูกและเด็กที่อยู่ใกล้บ้านมาเล่นมาทำกิจกรรมร่วมกัน

ผลตอบรับที่เกิดขึ้นนอกจากได้พื้นที่สร้างสรรค์พื้นที่การทำกิจกรรมร่วมภายในครอบครัวแล้ว การทำมุมหนังสือของหนูในบ้านได้กลายเป็นมุมประจำของเด็ก ๆ ในการอ่าน การเล่น ผู้ปกครองเกิดความภาคภูมิใจที่เห็นลูกสนใจการอ่านมากขึ้น เห็นได้จากผู้ปกครองมีการส่งภาพกิจกรรม

ของเด็กในบ้านมาให้กับคุณครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้รู้ว่าวันนี้เด็ก ๆ ได้เข้ากิจกรรมมุมหนังสือ มีการทำบ้านด้วยกันในมุมหนังสือ พื้นที่นี้จึงกลายเป็นสิ่งที่ดึงดูดอีกมุมหนึ่งภายในบ้าน ทำให้มุมหนังสือกลายเป็นพื้นที่กิจกรรมของคนในบ้านในครอบครัว ถึงแม้จะเป็นมุมเล็ก ๆ ในครอบครัวแต่เหมือนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพิ่มเติมมากขึ้น ๆ

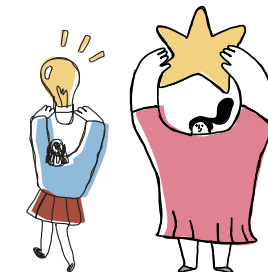
แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากสถานการณ์โควิดส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่สามารถทำการเปิดให้บริการได้ ทางครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงได้ออกแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กผ่านการสอนแบบ on hand แทน โดยมีการแจกใบงานและทำสื่อให้ผู้ปกครองไปทำให้เด็กที่บ้าน มีการแจกหนังสือที่เป็นแบบเรียนแทนใบงาน เช่น การวาดรูประบายสี สอนตามหน่วยการเรียนรู้และแจ้งกับผู้ปกครองว่าอาทิตย์นี้ระบายสีในหน่วยนี้ ซึ่งจากเดิมที่มีการนัดพบผู้ปกครองที่ศูนย์ทุกสัปดาห์ แต่ในช่วงสีแดงเข้มที่มีการระบาดหนักของโควิดในพื้นที่ครูเปลี่ยนมาเป็นการสื่อสารกับผู้ปกครองผ่านทางไลน์แทน ขณะเดียวกันทางโครงการยังได้เพิ่มเติมการสร้างเสริมทักษะให้กับเด็กในช่วงโควิดจากบัสสุภัยโควิดจากสสส.ที่เฝ้าสนับสนุนมา ทำให้ครูสามารถทำสื่อที่บ้านที่หลากหลายมากขึ้น โดยครูจะมีการนัดให้ผู้ปกครองมารับสื่อพร้อมกับใบงานที่บ้านครูผู้ประสานงานและให้นำส่งให้กับครูตามเวลาที่กำหนด การจัดทำสื่อการเรียนรู้และการทำใบงานให้เด็กช่วยให้เด็กได้ใช้เวลาว่างในการทำงานตามที่ครูมอบหมายและฝึกการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะผ่านสื่อหรือของเล่นต่าง ๆ ที่ครูนำมาให้ จึงเป็นการช่วยให้เด็กใช้เวลา

ในการอยู่กับหน้าจอและเป็นส่วนหนึ่งให้ผู้ปกครองมีการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กผ่านสื่อและใบงานที่ครูนำมาให้

เวทีแลกเปลี่ยนการดำเนินการสามดี สร้างแรงบันดาลใจและขยายผล

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนการดำเนินงานสามดี โดยมีแกนนำครอบครัวสามดีจำนวน 3 ครอบครัว มาร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดพื้นที่และกิจกรรมสร้างสรรค์ในชุมชนและครอบครัวด้วยแนวคิด 3 ดี ซึ่งทำให้ชุมชนเห็นการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการของเด็กในครอบครัวสามดีที่มีพัฒนาการที่ดีขึ้น สามารถกระตุ้นให้ครอบครัวในชุมชนที่เข้าร่วมรับฟังเกิดแรงบันดาลใจและต้องการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวจิตอาสาครอบครัวสามดี เพิ่มอีกจำนวน 9 ครอบครัว นอกจากนี้ท้องถิ่นผู้นำท้องถิ่น ปลัด – นายกอบต. เห็นผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาพื้นที่สามดีและจัดกิจกรรมสามดีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมองว่าศูนย์เด็กเล็กสามารถเป็นต้นแบบในพื้นที่อื่น ๆ ได้ คือมีสื่อดี มีพื้นที่ดี มีภูมิดี ที่สามารถเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพจึงอยากให้มีการขยายครอบคลุมทั้งสี่ศูนย์ของอบต.ตะมะยูง

ผลลัพธ์การบูรณาการสามดี สร้างโอกาสและการเปลี่ยนแปลง ให้กับเด็ก ครอบครัว ชุมชน

1. สามดีสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับทั้งชุมชน ผู้ปกครอง ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีพื้นที่ที่ดีสำหรับเด็ก สามดีสามารถสร้างโอกาสและเปลี่ยนภาวะวิกฤตได้แม้แต่ในภาวะวิกฤตที่เด็กไม่ได้ไปไหนอยู่แต่ในบ้านในชุมชน แต่เมื่อมีพื้นที่เล่นพื้นที่สร้างสรรค์ มีการจัดมุมน้ำ มุมทรายให้กับเด็กที่บ้านกลับพบว่าเด็กสามารถเล่นอยู่ในบริเวณบ้านได้เล่นกับสื่อที่มีอยู่ โดยไม่เล่นแต่โทรศัพท์อย่างเดียว

2. สามดีสามารถทำให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจในการดูแลเด็กมากขึ้น ให้เด็กเล่นสื่อพื้นบ้าน การเล่นในพื้นที่ที่มีอยู่ในบริเวณบ้าน และค้นพบว่าหากมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมสำหรับเด็กแม้จะไม่มากแต่ก็ทำให้เด็กสามารถเล่นอยู่ในบริเวณบ้านได้

3. สามดีสร้างให้เกิดพื้นที่สร้างสรรค์ พื้นที่เรียนรู้ในชุมชน เป็นพื้นที่กลางสำหรับเด็ก เยาวชน ชุมชนและครอบครัวให้มีกิจกรรมร่วมกันที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนร่วมสร้างลานเล่นปันรักให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ในชุมชนในศพด. ประจำสมัยคุณุไฮร์บาตุอิสลามียะ ถือเป็นความภาคภูมิใจของคนในชุมชนที่สามารถมีพื้นที่เล่นให้กับเด็กในชุมชนที่ขาดโอกาสไปเล่นเครื่องเล่นในเมือง สร้างความอบอุ่นในครอบครัวที่มีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับลูกและยังส่งผลให้เด็กลดการเล่นโทรศัพท์มือถือลงได้อย่างมาก

บทที่สาม

บทเรียนและข้อค้นพบสำคัญ

บทเรียนการบูรณาการสามดีสู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัย

1.กระบวนการพัฒนาให้เกิดครอบครัว 3 ดี จากโครงการบูรณาการสามดีสู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง เกิดความเข้าใจบทบาทความสำคัญของตนเองว่ามีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้กับเด็ก โดยไม่มองว่าเป็นหน้าที่ของครูหรือการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียงอย่างเดียว จึงให้ความร่วมมือ สนับสนุนและส่งเสริมเด็กได้อย่างเหมาะสม นำไปสู่จัดกิจกรรมและจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เป็นพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ พื้นที่การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กในครอบครัว ทำให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจในการดูแลเด็กมากขึ้นและเรียนรู้ว่าของเล่นและสื่อสำหรับเด็กไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง เด็กสามารถเล่นกับสื่อหรือของเล่นที่มาจากวัสดุธรรมชาติหรือสิ่งของรอบตัวได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะสื่อและของเล่นที่พ่อแม่ทำให้ง่าย การให้เด็กได้เล่นหรือทำกิจกรรมในพื้นที่ที่มีอยู่ในบริเวณบ้าน หากมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมสำหรับเด็กสามารถช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการที่สมวัยได้

บทที่ 3

บทเรียนและข้อค้นพบสำคัญ

3.การพัฒนาศักยภาพครูแกนนำทำให้ครูมีความเข้าใจพัฒนาการของเด็กที่ถูกต้องสามารถออกแบบสื่อ กิจกรรมและการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็ก ทำให้เด็กได้รับการส่งเสริมที่ถูกต้อง มีทักษะและมีการพัฒนาคุณภาพในทุกๆ ด้าน อีกทั้งสามารถถ่ายทอดความรู้สู่พ่อแม่ ผู้ปกครองและคนในชุมชน นำไปพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การผลิตสื่อและกิจกรรมสร้างสรรค์ให้กับเด็กในชุมชนได้

4.การจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กโดยใช้การจัดทำสื่อการเรียนรู้และการทำใบงานในช่วงสถานการณ์โควิด19 ช่วยให้ได้ใช้เวลาว่างในการทำงานตามที่ครูมอบหมายและฝึกการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะผ่านสื่อหรือของเล่นต่างๆ ที่ครูนำมาให้ เป็นการช่วยให้เด็กใช้เวลาในการอยู่กับหน้าจอและเป็นส่วนหนึ่งให้ผู้ปกครองมีการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กผ่านสื่อและใบงานที่ครูนำมาให้

5.การสรุปผลงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดพื้นที่และกิจกรรมสร้างสรรค์ในชุมชนและครอบครัวด้วยแนวคิด 3 ดี ในรูปแบบตลาดนัดสามดี นำเสนอประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมสามดี พื้นที่สามดีของชุมชนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่าของต้นทุนชุมชน ผ่านภูมิปัญญา วิธีการเป็นอยู่ รูปแบบความสัมพันธ์ ฯลฯ ทำให้ชุมชนเห็นการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการของเด็กในครอบครัวที่มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ฝ่ายบริหารท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น รวมถึงสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมเห็นผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาพื้นที่สามดีและจัดกิจกรรมสามดีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในครอบครัวและในชุมชน สามารถสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้เกิดการต่อยอด ขยายผลการทำงาน

6.การบูรณาการสามดีช่วยให้ส่วนปกครองท้องถิ่น เห็นประโยชน์ของการมีพื้นที่สร้างสรรค์ การมีกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็ก อยากจะให้ความร่วมมือและอยากให้ชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดการขยายผลไปยังพื้นที่ต่างๆ รวมไปถึงการมีนโยบายและแผนงานส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ การจัดการศึกษาของท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กในระดับท้องถิ่นและในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อค้นพบสำคัญจากการดำเนินงาน

1. การสร้างความร่วมมือของชุมชนและครอบครัว โดยการให้ชุมชนและครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการออกแบบและจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเล็กในชุมชน ทำให้ผู้ปกครองเห็นคุณค่าของตัวเอง ชุมชนเห็นคุณค่าของตัวเอง โดยมีครูให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ กลายเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับทุกคนที่มีส่วนร่วม และคุณค่าที่เกิดขึ้นดังกล่าวยังส่งผลมาถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการส่งเสริมคือเด็กปฐมวัย ให้เป็นเด็กที่มีพัฒนาการสมวัยและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2. การทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ บูรณาการสามดี เกิดชุมชนที่ดีมีแนวคิดที่เปลี่ยนมาให้ความสำคัญกับเด็กมากขึ้น สิ่งที่สำคัญคือการทำให้ชุมชน ผู้นำชุมชนและทุกฝ่ายในชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานส่งเสริมพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่คือการให้เข้ามามีบทบาทเป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีสร้างภูมิที่ดีสำหรับเด็ก ทำให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัยและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

3. การสร้างครอบครัวสามดี นอกจากดูในด้านความพร้อมของครอบครัวแล้ว ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องกระตุ้นทำให้ผู้ปกครองตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการดูแลเด็กและการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก จึงจะทำการเปลี่ยนแปลงมุมมอง เปลี่ยนแนวคิด เปลี่ยนพื้นที่ จัดสภาพแวดล้อมหรือปรับปรุงพื้นที่ที่บ้านให้สอดคล้อง ทำให้บ้านมีพื้นที่เล่นให้เด็กมากขึ้น มีสื่อดีและเด็กมีภูมิกันที่ดีในเรื่องของภูมิที่ถูกต้อง มีความแข็งแรงมีคุณภาพชีวิตที่ดี

4. การนำแนวคิดสามดีมาเสริมสร้างพัฒนาการเด็กผ่านการร่วมกันออกแบบกิจกรรมและพื้นที่สร้างสรรค์ของครู ผู้ปกครองและชุมชน จนเกิดพื้นที่สร้างสรรค์ สื่อสร้างสรรค์ กิจกรรมสำหรับเด็ก ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น สร้างจินตนาการให้กับเด็ก กล้าคิด กล้าทำ มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น และใช้เวลาอยู่กับมือถือน้อยลง

5. การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ที่ชุมชนร่วมสร้างขึ้นมาเป็นของชุมชน ทำให้คนในชุมชนอยากดูแลร่วมกัน เพื่อเป็นพื้นที่กิจกรรมสำหรับเด็กในชุมชน โดยชุมชนมองเห็นความสำคัญของเด็กและเห็นเด็กเป็นลูกหลานในชุมชนที่ต้องช่วยกันดูแลและช่วยเหลือ

บทที่สี่

บทสังเคราะห์การบูรณาการสามดีสู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัยและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

บทสังเคราะห์การบูรณาการสามดีสู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัยและข้อเสนอแนะ

การบูรณาการสามดีเพื่อเด็กปฐมวัยสู่ชุมชน คือการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและท้องถิ่น โดยเน้นไปที่การสร้างสุขภาวะที่ดี 4 ด้าน กาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ปัญญา เพราะเด็กปฐมวัยคือ วัยที่มีการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว จากการสัมผัส การสังเกตและการลงมือทำด้วยตัวเอง มีการเรียนรู้จากการเลียนแบบจากผู้คนรอบตัวและสื่อพฤติกรรมการเรียนรู้จึงเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับเด็กปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยจึงต้องคำนึงสิ่งที่เด็กเรียนรู้ผ่านสื่อที่เข้ามาด้วย เพื่อให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ดีและที่เหมาะสม

การนำมหัตศวรรษ 3 ดี พื้นที่ดี สื่อดี ภูมิดี มาบูรณาการเพื่อเด็กปฐมวัยในชุมชนในโครงการมหัตศวรรษ 3 ดี สู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย คือ

1. **พื้นที่ดี** การออกแบบพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก (create space for children) โดยคำนึงถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและส่งเสริมพัฒนาการ ให้เด็กเติบโตอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่

อยู่ในบรรยากาศแห่งความสุข ทั้งร่างกายและจิตใจ ด้วยวิถีของความรักของครอบครัว ชุมชน และเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือเล่น เรียนรู้และลงมือทำด้วยตนเองอย่างอิสระ ภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่ครู ผู้ปกครองและชุมชนทำให้เกิดกระบวนการกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์ พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ตามช่วงวัยของเด็ก ย่อมส่งผลให้เด็กมีความสุข มีพัฒนาการที่สมวัยรอบด้าน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2. สื่อดี การออกแบบสื่อ ผลิตสื่อและกิจกรรมที่สร้างสรรค์ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ มีกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่ดี รวมถึงนำต้นทุนภูมิปัญญาที่มีในท้องถิ่นมาปรับใช้ในการผลิตสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็ก โดยให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบและสร้างกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกัน

3. ภูมิดี การสร้างความฉลาดรู้ มีทักษะในการคิด วิเคราะห์สื่อและเท่าทันสื่อให้กับเด็ก ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้ทั้งเด็กและผู้ปกครองเกิดความเข้าใจ ลดเวลาในการอยู่หน้าจอ เกิดการกำหนดกติการ่วมในการใช้สื่อ (มือถือ โทรทัศน์) มีการนำภูมิรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ในการผลิตสื่อที่สร้างสรรค์และกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย

การสร้างมหัศจรรย์สามดีในชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย

1. สร้างกลไกมหัศจรรย์สามดีในชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย

คือการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนงาน โดยมีองค์ประกอบจาก 3 ฝ่าย คือ

ฝ่ายบริหารของท้องถิ่น คือ อบต.หรือเทศบาลตำบลประกอบด้วย นายกฯ , ปลัด , กองการศึกษาและนักวิชาการ ร่วมวางแผนกับฝ่ายชุมชน และฝ่ายการศึกษาให้เกิดแผนงานบูรณาการสามดีสู่ชุมชน เพื่อเด็กปฐมวัยให้การสนับสนุนทุนหรือทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรม รวมถึงมีการนำแนวคิดและรูปแบบการดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัยต่อยอดขยายผลหรือนำไปบรรจุในแผนการพัฒนาเด็กของท้องถิ่น

ฝ่ายชุมชนและครอบครัว ได้แก่ องค์การชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา อสม. ผู้ปกครองเด็กที่เห็นความสำคัญและร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่และพัฒนาระบบการเรียนรู้ของชุมชน การจัดให้มีพื้นที่การเรียนรู้ที่สร้างสรรค์การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว และร่วมออกแบบกิจกรรมสำหรับเด็กและครอบครัวในพื้นที่สร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้นสำหรับการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว

ฝ่ายการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาคือศูนย์พัฒนาเด็ก คือ ครูศพด. , คกก.ศูนย์และผู้บริหารศูนย์ เป็นคณะทำงานหลักในการขับเคลื่อนงานและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนและครอบครัว สร้างความเข้าใจในเรื่องแนวคิดสามดีในการเสริมสร้างการเรียนรู้และพัฒนาการในเด็กปฐมวัย การออกแบบกิจกรรม สื่อการเรียนรู้และจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ รวมถึงประสานงานร่วมกับฝ่ายบริหารท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในกลไกคณะทำงานบูรณาการสามดีสู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย

2. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ผ่านกระบวนการบูรณาการสามดี

คือการให้ชุมชน ท้องถิ่น ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้ปกครอง อสม. เด็กเยาวชน ผู้รู้และครู มาร่วมกันออกแบบและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ กิจกรรมสร้างสรรค์สื่อที่ดีสำหรับเด็ก รวมถึงการกำหนดกติการ่วมกันในการ

พัฒนาเด็กปฐมวัยในชุมชนท้องถิ่น ให้มีพัฒนาการที่สมวัย มีทักษะและคุณภาพชีวิตที่ดี ผ่านต้นทุน ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น

การออกแบบและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ในชุมชน โดยการค้นหาพื้นที่กลางในชุมชน เช่น พื้นที่ในโรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนามเด็กเล็ก พื้นที่หน้ามัสยิด หรือพื้นที่มีบริเวณเพียงพอในการจัดกิจกรรมร่วมกันของชุมชน มาปรับปรุง จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อเด็ก โดยรูปแบบพื้นที่สร้างสรรค์และพื้นที่การเรียนรู้สำหรับเด็กที่พบ ได้แก่ สนามเด็กเล็ก ลานเล่น ศาลาบ้านสุข มุมน้ำมุนทราย กระโจมหนังสือ เป็นต้น ภายในพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก นอกจากการมีพื้นที่เล่นและทำกิจกรรมแล้วยังรวมถึงการมีเครื่องเล่นสำหรับเด็ก ของเล่น สื่อการเรียนรู้ หนังสือนิทาน และวัสดุ/อุปกรณ์จากในชุมชนที่สามารถเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็ก

การออกแบบกิจกรรมและสื่อสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เป็นกิจกรรมสำหรับชุมชน ที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก ส่วนใหญ่นักกิจกรรมในลักษณะต่อไปนี้

- 1.กิจกรรมการเคลื่อนไหวและออกกำลังกาย เช่น การปีนป่ายเชือก การเล่นน้ำเล่นทราย
- 2.กิจกรรมที่เน้นเสริมสร้างพัฒนาการ-การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก เช่น การปั้นแป้ง การร้อยเชือก การวาดรูประบายสี การขีดเขียน การทำเครื่องเคาะจังหวะ เป็นต้น
- 3.กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น กิจกรรมหนังสือเดินทาง , นิทานสองภาษา

4.กิจกรรมทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การทำไข่เค็มจากนาเกลือ , การทำของเล่นจากวัสดุพื้นบ้านจากลูกยางและกะลามะพร้าว , การทำขนมโบราณ เป็นต้น

5.กิจกรรมร่วมของชุมชน เช่น กิจกรรมด้านศาสนาและวัฒนธรรม มาเชื่อมกับการเรียนรู้ในเด็ก เช่นในพื้นที่ภาคใต้ ผู้นำศาสนามีการนำประเด็นศาสนามาเชื่อมโยงกับการเลี้ยงดูด้วยแนวคิดสามดีผ่านกิจกรรมการบรรยายธรรมสามดี

6.กิจกรรมเรียนรู้ผ่านแหล่งเรียนรู้ใกล้บ้าน เน้นการให้ผู้ปกครองพาเด็กไปเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาที่อยู่ในชุมชนหรือใกล้บ้าน

ซึ่งกิจกรรมที่ออกแบบส่วนใหญ่จะเน้นการทำกิจกรรมร่วมระหว่างเด็กกับครอบครัวผ่านการเล่น การสร้างสรรค์สื่อและกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีของพ่อแม่และลูก

3.ครอบครัวหัดจรรยาสามดี

การพัฒนาศักยภาพผู้ปกครองที่เข้าร่วมครอบครัวสามดี โดยการให้ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก การรู้เท่าทันสื่อ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เห็นความสำคัญ ให้ความร่วมมือกับครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุนและส่งเสริมเด็กได้อย่างเหมาะสม นำไปสู่การนำการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ให้เด็กปฐมวัยในบ้าน เกิดการเรียนรู้ในเรื่องการผลิตสื่อจากสิ่งที่อยู่รอบตัว จากวัสดุในธรรมชาติหรือทรัพยากรที่มีในชุมชน ที่สามารถมาทำสื่อและของเล่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็ก

การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ภายในบ้านและบริเวณรอบบ้าน เน้นพัฒนาหรือสร้างมุมเล็ก ๆ สำหรับเด็ก เป็นพื้นที่ในการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกันได้ทั้งครอบครัว เช่น มุมหนังสือ มุมเล่น แปรงปลูกผัก มุมน้ำ

มุมนุ้ย มุมออกกำลังกาย เป็นต้น

กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้านเน้นกิจกรรมที่สามารถทำ เล่น เรียนรู้ ร่วมกันได้ มีการเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การปลูกผักปลอดสาร เล่านิทานให้ลูกฟัง การชวนลูกทำสื่อของเล่น การวาดรูประบายสี การเล่นไม้บล็อก เล่นหม้อข้าวหม้อแกง เล่นบทบาทสมมติ เป็นต้น

การกำหนดกติกา เงื่อนไขหรือข้อตกลงร่วมกันในครอบครัวสามัคคี ระหว่างที่ทำงานกันระหว่างผู้ปกครอง ครูและเด็ก เช่น การส่งเสริมให้เด็กรับประทานอาหารเช้าที่มีประโยชน์และลด ละ เลิกขนมกรุบกรอบ การคัดแยกขยะ การกำหนดเวลาในการใช้โทรศัพท์มือถือ การอ่านเล่านิทานให้ลูกฟัง การจัดมุมการเรียนรู้สำหรับเด็กในบ้านอย่างน้อย 1 มุม เป็นต้น

4. ครูและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามัคคี

การทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นมากกว่าพื้นที่นำลูกมาฝากให้ คุณครูหรือผู้ดูแลเด็กช่วยดูแล แต่คือการออกแบบกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ และการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยทำให้ศูนย์กลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชน และส่วนใหญ่อีกคือ พื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กในชุมชน ที่พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน สามารถนำเด็กมาเล่นและทำกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนได้ รวมถึงการเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่อยู่ในชุมชน การสนับสนุนให้ครอบครัวพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ พื้นที่เล่นภายในบ้าน การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กภายในบ้านให้เป็นหนึ่งในแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การออกแบบ

และแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่บูรณาการกับแนวคิดสามัคคี คือ การสร้างพื้นที่การเรียนรู้ พื้นที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์และบริเวณโดยรอบที่หลากหลาย ทั้งมุมหนังสือ มุมเล่น มุมน้ำ มุมนุ้ย มุมปั้นปาย สนามเด็กเล็ก เป็นต้น รวมถึงมีการผลิตสื่อและออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายที่สามารถสร้างการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กในทุกมิติ

การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย ด้วยแนวคิด 3 ดี ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถูกสั่งปิด มีการปรับรูปแบบการสอนในแบบ on hand โดยให้เด็กทำผ่านใบงานและสื่อต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้มีกิจกรรมเรียนรู้และพัฒนาทักษะระหว่างอยู่ที่บ้าน กิจกรรมที่ออกแบบส่วนมากเน้นการเล่นฝึกให้ได้เคลื่อนไหวพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยมีการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก มีหนังสือนิทานและอุปกรณ์เสริมพัฒนาการเด็กที่หลากหลาย ซึ่งสามารถนำไปให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมกับเด็กที่บ้านได้

5. ท้องถิ่นร่วมสนับสนุนนโยบายสามัคคีเพื่อเด็กปฐมวัยในชุมชนท้องถิ่น

ท้องถิ่นหรือฝ่ายบริหารในท้องถิ่นเป็นหนึ่งในกลไกที่มีบทบาทสำคัญในการร่วมสนับสนุน ส่งเสริม ให้เกิดการพัฒนาและการขับเคลื่อนการบูรณาการสามัคคีสู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย โดยฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่น กองการศึกษา นักวิชาการ หากมีความเข้าใจ มองเห็นประโยชน์ ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาคุณภาพเด็กในชุมชนท้องถิ่น และร่วมมือกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการสร้างให้เกิดปฏิบัติการสร้างการเรียนรู้และการส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัยในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ย่อมทำให้เด็กในพื้นที่ได้รับ

โอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งการดำเนินงานในโครงการมีการเชื่อมโยงความร่วมมือในการจัดกิจกรรมและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและพื้นที่ชุมชนกับฝ่ายบริหาร เข้ามาเป็นกลไกหนึ่งในคณะทำงานบูรณาการสามดีในชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัย และผลจากการดำเนินงานที่เกิดขึ้นทำให้ฝ่ายบริหารและกองการศึกษาในส่วนปกครองท้องถิ่นเห็นพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชุมชน ครอบครัวและเด็กในชุมชนในทางที่ดีขึ้น ทำให้มีแนวโน้มและทิศทางในการสนับสนุนงบประมาณส่งเสริมศักยภาพให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อยอดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การขยายผลกิจกรรมไปสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ใกล้เคียง การบรรจุแผนงานส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็ก และมีแผนการบูรณาการสามดีในชุมชน

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการต่อยอดขยายผล

1.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการจัดแผนประสบการณ์เรียนรู้ในศูนย์เด็กเล็ก สำหรับเด็กปฐมวัย ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 หากมีการศึกษารูปแบบและกระบวนการออกแบบกิจกรรม การผลิตสื่อ การประเมินพัฒนาการเด็กจากการเรียนรู้ผ่านใบงานและสื่อ น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่อื่น ๆ

2.ฝ่ายบริหารในระดับท้องถิ่น ส่วนปกครองท้องถิ่นและฝ่ายการศึกษาในสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดทิศทางและนโยบายด้านการศึกษาและการพัฒนาเด็กในพื้นที่ หากมีการนำเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก ควรให้ฝ่ายบริหารทั้งในระดับท้องถิ่นและฝ่ายการศึกษา (ผอ.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) เข้ามารับรู้และมีบทบาทร่วมกันในการพัฒนาแผนการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ

3.การบูรณาการแนวคิดสามดีสู่ชุมชนเพื่อเด็กปฐมวัยมีการเชื่อมการทำงานร่วมกันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่นในการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กในพื้นที่ ซึ่งสามารถยกระดับไปสู่การพัฒนาเป็น “ **ชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อเด็กเยาวชนและครอบครัว** ” ได้

ภาคผนวก

ภาคีผู้ดำเนินงานในภาคกลาง 2 พื้นที่

1. พื้นที่บ้านหนองกะป๋ ตำบลหนองกะป๋ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ชื่อ-นามสกุล		ตำแหน่งในชุมชน หรือหน้าที่
1.นายสุวรรณ	หว่างจิตร	นายก อบต.
2.นายไพฑูริ	ตรัยรัตนสถิต	ปลัดอบต.หนองกะป๋
3.นางชลิดา	ศักดิ์ปรีชา	ครูศพด.วัดโพธิ์ลอย
4.นางจิตาภา	นวมนิ่ม	ครู ศพด.หนองกะป๋
5.นางอารีย์	ศรีสม	นักวิชาการศึกษา
6.นางพรทิพย์	คำเขียน	ประธานอสม.หมู่ที่1ต.ห้วยช้าง
7.นางฉลวย	คำนวน	อสม.หมู่1
8.นางสาวปิยะนุช	คำโพธิ์	อสม.หมู่1
9.นางสกลวรรณ	โยธะกา	อสม.หมู่1
10.นางนลิน	สัตย์สาร	อสม.หมู่1

ภาคีผู้ดำเนินงานในภาคใต้ 4 พื้นที่

2.พื้นที่บ้านเขตเมือง ตำบลลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

ชื่อ-นามสกุล		ตำแหน่งในชุมชน หรือหน้าที่
1.นายพนม	ศรีกำเนิด	นายก อบต.
2.นายโสภณ	ทองเปรม	รองนายก อบต.
3.นายเสรี	รัตนะ	ปลัด อบต.
4.นางอรพรรณ	ชาวเมืองโขง	ครูศพด.บ้านลาดใหญ่สามัคคี ม.8
5.นายประวิทย์	เอมโกษา	ผู้ประสานงานในชุมชน
6.นางสาวชิตชไม	ทิวศิรีคร	อสม.
7.นายวัชรินทร์	สี่อสุวรรณธนา	ผู้ใหญ่บ้าน ม.10
8.นางสาววรารจน์	ชินวัฒน์กาญจน์	นวก.
9.นางสาวพิไลวรรณ	จันทร์ขำ	ครูศพด.อบต.ลาดใหญ่
10.นางสาวฉวีวรรณ	จันทร์หอม	กรรมการ ศพด.
11.นางสาวสุริมา	เซ่งเก	กรรมการ ศพด.
12.นางสาววรรณัท	พุ่มพร	กรรมการ ศพด.
13.นางสาวสมศรี	เข็มทอง	ครู

1.พื้นที่บ้านควน ตำบลบ้านควน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

ชื่อ-นามสกุล		ตำแหน่งในชุมชน หรือหน้าที่
1.นายภูตานัน	หลังจิ	นายก อบต
2.นายบุญเกิด	ทักษิพันธ์	ผู้ใหญ่บ้าน
3.นายอะนัส	กาสา	ส.อบต
4.นายอดิศักดิ์	กาสา	ส.อบต
5.นายวิศักดิ์	เส็มหยัง	อิม่ามมัสยิด
6.นายสมาน	เหมจำ	คณะกรรมการมัสยิด
7.นายอำนาจ	อานับ	คณะกรรมการมัสยิด
8.นายณัฐวุฒิ	เส็มหยัง	ตัวแทนผู้ปกครอง
9.นางสาวดารุณี	หมัดหมัน	ผอ.กองการศึกษา
10.นางลาติยา	มะหมาด	หัวหน้าสถานศึกษา
11.นางฮาหวา	ตะฮาวัน	ครู
12.นางสาวฮามี่๊ะ	ยาหนา	ครู
13.นางสรินญา	สตอหลง	ครู
14.นางสาวสุกัญญา	ลัสมาน	นักวิชาการสาธารณสุข
15.นางสาวอุสนา	มะหมาด	พนักงานบริษัท

2.พื้นที่ อบต.ตะมะยุง อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

ชื่อ-นามสกุล		ตำแหน่งในชุมชน หรือหน้าที่
1.นายมะรอวี	สะโต	นายก อบต.ตะมะยุง
2.นางชุตีมา	สินสงวน	นักวิชาการศึกษา อบต.ตะมะยุง
3.นางรอสือนา	สาฮีบาตู	ผช..นักพัฒนาฯ อบต.ตะมะยุง
4.นายราวี	อาแว	ผู้บริหารศูนย์
5.นางรอฮานา	อาแว	ครู ศพด.
6.นางสาวนุรฮัยนี	สาฮีบาตู	ผดด.ศพด.
7.นางสาวอารีดา	อาแว	ผดด.ศพด.
8.นายอาลียา	ปะสู	กำนัน
9.นายอาลาวี	ยูโซ๊ะ	ปลัด
10.นายมเอดุลนาเซ	สาแม	รปภ.ศูนย์
11.นายอับดุลอาซิบ	หะยียีเต๊ะ	กรรมการศูนย์
12.นายสุติง	ดอเลาะ	กรรมการศูนย์
13.นายดอรรแม	ยูโซ๊ะ	กรรมการศูนย์
14.นางสาวสาอีดะ	ยี่สาแมง	ผปค.สามดี
15.นางสาวสุปรียา	มาหะมะ	ผปค.สามดี

3.พื้นที่บ้านตาสา ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

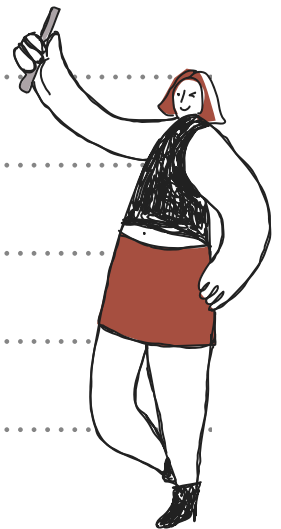
ชื่อ-นามสกุล		ตำแหน่งในชุมชน หรือหน้าที่
1.นายมะรอปปี	ดือเร๊ะ	นายก อบต.
2.นางอุษารัตน์	สาบา	ผอ.กองการศึกษา
3.นางสาวอริศรา	บินอิสริส	ครู คศ.2
4.นางสาวนุรีญา	บันจอร์	นักวิชาการกองการศึกษา
5.นางสาวพาริโต๊ะ	เจ๊ะแวกูนิง	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ
6.นางสาวลัยนา	สาเม๊าะ	ครูผู้ดูแลเด็ก
7.นายอิสมาแอ	มะนะแล	ครูสอนศาสนา
8.นายมะรอนิง	สาเม๊าะ	สมาชิกอบต.
9.นายมิลกี	ยามา	สมาชิกอบต.
10.นายผัดลูซูไฮมี	ตาเยะ	ผู้ใหญ่บ้าน
11.นายอับดุลนาเซร์	มะเซ็ง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
12.นางสาวอัฟพะ	หะยี่สาและ	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ
13.นางสาวอิลญาณี	หามะบูเกะ	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก
14.นางสาวมัสนา	มะนะแล	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก
15.นายรอสนัน	สะอุ	ตัวแทนชุมชน ม.5
16.นายอุสมาน	กาเซ็ง	ตัวแทนชุมชน ม.5

4.พื้นที่ ศพด.ตรีมิตร ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

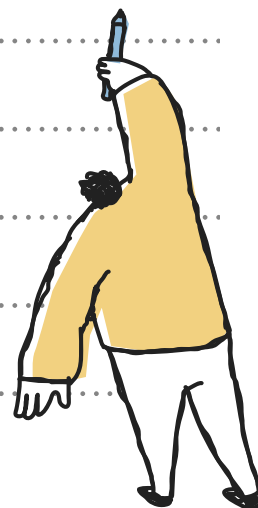
ชื่อ-นามสกุล		ตำแหน่งในชุมชน หรือหน้าที่
1.นายเสรี	เรืองกาญจน์	นายก ทต.
2.นายมาหะมะรอสีดี	อุษะมิ	ปลัด ทต.
3.นางจิตติพร	โกชนานุกุล	ผู้ดูแลเด็ก
4.นางจันทิมา	เจนจารุงศ์	ผู้ดูแลเด็ก
5.นางณัฐรดา	สุทธิโกชนัน	ผู้ดูแลเด็ก
6.นางสาวจีรพรรณ	จำศักดิ์	ครูจิตอาสา
7.นางปรียาภรณ์	อินเอก	ผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก
8.นางสาวชนัญญา	บุญไชยสุริยา	ผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก
9.นางสุภาวีย์	สีแก้วอ่อน	ผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก
10.นางจรรยา	ทองนาค	ผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก
11.นางสาวเฉลียว	สุวรรณน้อย	แม่ครัว
12.นางสาวศุภลักษณ์	ศรีขวัญ	ภารโรง
13.นางสไบดีเกียรติ	ไพบุลย์	ผู้ดูแลเด็ก
14.นางสุภาภรณ์	รัตนรักษ์	อาสาสมัครรักษาดินแดน
15.นายอดิศักดิ์	ไชยรัตน์	อาสาสมัครรักษาดินแดน
16.นายदनัย	ถวิลรมย์	รับราชการ
17.นางบุญจิรา	เขียนขาบ	พนักงานรัฐ
18.นายธนกร	ภูวรัตน์กุล	รับจ้าง
19.นายเฉลิมพล	จันทเลิศ	รับจ้าง
20.ร.ต.อ.วิชัย	บุตรกะตะ	ข้าราชการ

ชื่อ-นามสกุล		ตำแหน่งในชุมชน หรือหน้าที่
21.นายภาณุมาศ	เรืองถนอม	ผู้ช่วยเทคนิค
22.นางสาวจิราภรณ์	มงคล	ลูกจ้าง
23.นายวศิน	มุสิกะสง	อาสาสมัครรักษาดินแดน
24.นางสาวสมฤทัย	เมียรเกิด	แม่บ้าน
25.นางสาวอภิญา	หอมโสภา	รับจ้าง
26.นางสาววรรณ	ชุมณี	รับจ้าง
27.นายพรศักดิ์	ศรีละมูล	อาสาสมัครรักษาดินแดน
28.นายรัฐไกร	ห้วงเพชร	พนักงานบริษัท
29.นางเพ็ญพร	พรหมสุวรรณ	อาสาสมัครรักษาดินแดน
30.นางสาวนุไลลา	บาเหะ	รับจ้าง
31.นางวรรณุช	แวสุวรรณ	ค้าขาย
32.นางสาวเปมิกา	แสงสมัคร	ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ
33.นางสาวสุกัลยา	สอนมา	ค้าขาย
34.นางสาววิริยา	ทองแก้ว	แม่บ้าน
35.นายคณิต	โรจนสุกาญจน์	รับจ้าง
36.นางสาวจันทิมา	พูลทวี	รับจ้างก่อสร้าง
37.นายอำนาจ	ศรีมาวงษ์	ตำรวจ
38.นางสาวคุณาภรณ์	เจียมอุย	ค้าขาย
39.นายวรงค์	หน่อสกุล	หัวหน้าช่างมาสด้า
40.นางสาวรัตนพร	พรอินทร์	รับราชการ
41.นางสาวธารีรัตน์	บุสบิน	ค้าขาย
42.นายจตุรงค์	คงเจริญ	พนักงานขับรถ

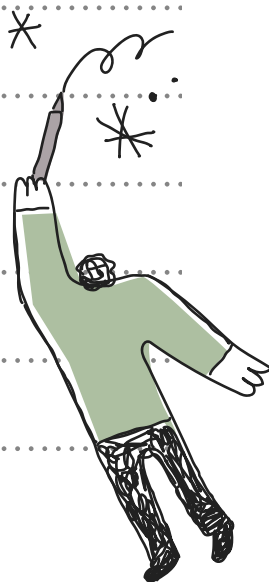
บันทึก

บันทึก

// การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ 3 ดี สำหรับเด็ก
เน้นการสร้างสุขภาวะที่ดี 4 ด้าน ได้แก่ “กาย” “จิต
อารมณ์” “สังคม” “ปัญญา” ด้วยแนวคิด 3 ดี
คือ “สื่อดี” “พื้นที่ดี” และ “ภูมิดี” ซึ่งทำให้เกิด
กระบวนการใช้สื่อ กิจกรรม ภูมิปัญญา และการ
พัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนากระบวนการ
เรียนรู้ตามช่วงวัยของเด็กเล็ก //

“ ให้ทุกวันเป็นวันมหัศจรรย์ของเด็กเด็ก ”

